БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 131 (13447) | 1971 оной июниин 4, пятница | Сэн 2 мүнгэ эн

…ЯДАЙ АССР-эй …ХОВНО СОВЕДЭЙ …ДТА КАНДИДАДУУД

…АНОВ Виктор Улаха- …Яруунын аймагай «Ком- …ний» совхозой дирек- …шимэй һунгуулиин 63- …угһоо Буряадай АССР- …ховно Соведэй депутад- …дат.

…РНЫШ Владимир Иль- …ряадай АССР-эй Ми- …үүдэй Соведэй Түрүү- … орлогшо, Хяагтын ай- … Ленинскэ һунгуулиин … округһоо Буряадай …ой Верховно Соведэй …та кандидат.

…ИЕВА Пуржима Бад- … Хурамхаанай аймагай …н совхозой хонишон, …унгуулиин 96-дахи …оо Буряадай АССР-эй …но Соведэй депутадта …

…АФОНОВ Иван Романо- … Хяагтын аймагай «Роди- …олхозой түрүүлэгшэ, Тя- …унгуулиин 103-дахи ок- … Буряадай АССР-эй … Соведэй депутадта …

…АВЛОВ Пётр Михайлович, …эй Хориин райкомой нэ- … секретарь, Ашангын …унгуулиин 135-дахи округһоо …дай АССР-эй Верховно …й депутадта кандидат.

ГҮБЭЭГЭЙ СААДАХИ ПОЛИДО

Репортаж

— Шэнисэеэ хараалагдаһан хаһа сагтань тарижа дүүргээбди. Мүнөө хартаабха, кукурузаяа тарижа байнабди. Кукурузашадтай уулзаха гэбэл, сугтаа ошоходомнайшье болохо, — гээд, колхозой парткомой секретарь Владимир Данзанович Амбуев сэлеэтэй сонхоороо газаашаа нилээд удаан шэртэжэ зогсоһонойнгоо удаа, — үшөөл бага зэргэ бороон ородог һайш. Һая үндэһэшэжэ байһан таряанаймнай хэды туһа болохо һэм, —гэбэ.

Үнэхөөрөөшье газаа наран улам шангаар шаража, ногоорон зэнхыһэн тала дайда уняартан нэмжынэ. Байд гээд лэ баруун урдаһаа үлеэһэн һулахан һалхин хахалагдаһан газарай тооһо урхирүүлэн ээрсэгтүүлнэ. Эдэ бүгэдые адаглан харахада, һаянай шииг нойтоной унаагүйдэ Владимир Данзановичай иигэжэ һанаагаа зобоһондонь гайхалгүй бэлэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряашад шэнэ газар ехээр элдүүрилжэ, таряалангаа нилээд үргэдхэһэн юм. Тиихэдээ тэжээлэй ургамалнуудые: горох, кукуруза, куузику урдынхиһаа бүри ехээр тарижа, ниитынгээ адууһа мал бардам хүрэхэ тэжээлээр гүйсэд хангажа, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхээр шиидэһэн байна. Гол түлэб хони мал үсхэбэрилдэг дурсагдагша ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд жэл бүри кукурузынгаа газар үргэдхэжэ, энэ шэмэтэ тэжээлэй эшэ набша ехээр хуряажа, хадагалһанайнгаа ашаар гүрэндэ һү, мяха худалдаха түсэбөө саг болзортонь жэншэдгүй бэелүүлдэг болонхой.

Бидэнэй һууһан хүнгэн автомашина ногоорон зэнхыһэн таряалангай дундуур зурыһан харгыгаар һалхи һүрэн урагшаал шуумайна. Нилээд удаан һэжэрүүлһэнэйнгээ удаа одоошье кукурузашадтаа хүрэжэ ерэхэдэмнай, үрэһэ хүрэнгэ ашагшад Мария Григорьевна Авдеева Ксения Евдокимовна Афанасьева хоёр тракторнуудайнгаа бусажа ерэхые хүлеэн байбад.

— Зай тарилга хэр ябанаб?

— Яашха һэм. һайн ябана, — гээд Ксения Евдокимовна хойшоо һарабшалан хараһанайнгаа һүүлээр,—агрегадууднай ерэбэ, сайнь бэлэн болоо гү?—гэжэ нүгөөдэхидоо хандана.

Тэндэ кукурузашадай ажал хүдэлмэриин талаар элдэб эсын юумэ яридаһаар байтарнай, «Беларусь» түхэлэй хоёр трактор һубарилдаһаар хүрэжэ ерэбэ.

— Дүрбэдэхи үдэрөө тарижа байнабди. Эндэ газарыншье бага юм. Оройдоол 97 гектар. Мүнөөдэр дүүргээд, нүгөөдэ полидоо гарахабди, — гэжэ тракторист Тарас Макарович Ткачев хөөрэнэ.

Эдэ агрегадуудай тус бүриинь халаанай даабари 14 гектар юм. Тиин эндэхи кукурузашад үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Гадна эдэ механизаторнууд кукуруза тарилгаяа унжагайруулангүй, түргэн саг соо дүүргэхээр оролдоһониинь һайшаалтай. Нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, кукурузынгаа полидо наг шэбхэ ехээр гаргажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулһанайнгаа ашаар гектарһаа дунда зэргээр 175—180 центнер ногоон эшэ набша хуряажа абаһан юм.

— Энэ полидо кукуруза түрүүшынхеэ тарижа байнабди. Урдань эндэ шэнисэ, обёос таригдагша һэн. Хабар эртүүр ажахынгаа агрономой заажа үгэхэтэй сасуу аммиагай уһа, калийна, фосфорно үтэгжүүлгэнүүдые оруулаа бэлэйбди. Иигээд лэ шииг нойтоной хаһа сагтаа оробол, одоошье элдэб тэжээл абтахал даа,— гээд, тракторист Нётр Агеевич Авдеев ярина.

— Гектарай хэды килограмм үрэһэ хүрэнгэ таринабта?

— Тиимэ ехэшье бэшэл дөө. 30 килограмм. Энэ жэл кукурузынгаа газар үргэдхэһэн аад, үрэһэ хүрэнгөөр бага байжа, нилээд тулюурхан байдалда орон алдаабди. Иигээд лэ гарасалдахал аабзабди. Кукуруза гол түлэб уһалагдадаг газарта тарихадал һайн гэжэ һанагшаб. Юрэдөө байгаалиһаа «хайра» хүлеэхэ гээшэ хэсүүхэн лэ ааб даа, — гээд Тарас Макарович һанаһанаа хэлэнэ.

Эдэ кукурузашад гектарай дунда зэргээр 200 центнер ногоон эшэ набша хуряахаар хараална. Теэд энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула тарилгаяа түргэн сагта, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, мүн бог үбһыень саг соонь усадхаха гэжэ самолёдоор хоро сасахаар бэлдэжэ байнхай. Иигэжэ ниитынгээ адууһа малые хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээлээр хангахаар шиидэһэн энэ ажахын кукурузашадай урдахи зорилгоёо дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ, манай корр.

Бэшүүр.

Куйбышевска областиин туг дээрэ— Ленинэй хоёрдохи орден

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС-ай тусхай корр. **Е. Иванов, А. Сашин**). Куйбышевска областьдо Ленинэй орден барюулалгада зорюулагдаһан, ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ, оперо ба баледэй театр соо, июниин 2-то болоо. Арадай ажахые, илангаяа машина бүтээдэг химическэ ба нефтехимическэ промышленностиин һалбаринуудые хүгжөөлгөөр табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө энэ область Эхэ оронойнгоо дээдэ шагнал хайрада хүртэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловые халуунаар угтаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро Хүндэтэ президиумдэ нэрьемэ шанга альга ташалгаар угтагдан һунгагдаа.

Удаа тээнь нүхэр **М. А. Суслов** суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Куйбышевска область арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаа. Тиимэһээ танай область Ленинэй орденоор хоёрдохёо шагнагдаба гээшэ. Хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгын хэрэгтэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө түрүүшынхеэ, 1958 ондо шагнагдаа бэлэй. Тэрэшэлэн танай областиин олохон түрүү хүдэлмэришэд, инженернүүд ба технигүүд, колхознигууд, болон совхозуудай хүдэлмэришэд, эрдэм ба соёлой ажал ябуулагшад, партийна, Соведүүдэй, профсоюзуудай, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд ажалаараа онсо шалгарһанай түлөө һүүлэй һаранuудта засагай шагнал хайрануудаар тэмдэглэгдээ.

Куйбышевска областиие Ленинэй орденоор шагнаһан, эндэхи олон хүдэлмэрилэгшэдые орденууд болон медальнуудаар шагнаһан ушар — арадайнгаа ажахые хүгжөөлгөөр, коммунис байгуулалтаар Эхэ оронойнгоо үмэнэ областиин ажалшадай ехэ габьяануудтай байһыень парти болон правительствын зүгһөө мэдэрһэн ябадал болоно,— гэбэ.

М. А. Суслов правительствын дээдэ шагнал хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан областиин ажалшадые партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө халуунаар амаршалаад, бүри ехэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсэбэ.

Коммунис партиин XXIV съездын дүүрэһэнһээ хойшо хоёр һара шахуу болоо. Гэхэтэй хамта тус съездын шиидхэбэринүүдые бүхы совет хүнүүдэй али тухай ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, эршэ зоригтойгоор угтаһыень хаража байнабди. Социалис мүрысөөнэй хүсэтэ долгин бүхы орон соогуур сасаран дэлгэржэ байна. Коллектив бүхэн бүри һайнаар, бүри ехэ бүтээсэтэйгөөр ажаллаха гэжэ оролдоно. Социалис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта туйлаһан амжалтануудnай тон ехэ. Гэхэ зуура эдэ амжалтануудые үйлэдбэриин арга боломжонуудай туйл захань гэжэ һанабал, буруу болохо байгаа гэжэ М. А. Суслов хэлэбэ. Промышленна ба хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха, шанарыень улам һайжаруулха арга боломжын бии байһые Куйбышевска областиин жэшээ дээрэ харуулба.

Нүхэр М. А. Суслов партиин гадаадын политическэ ажал ябуулга тушаа мүн лэ тогтон хэлээ.

М. А. Суслов Куйбышевска областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, суглаанда хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, областиин тугтань орден хадаба. Энэ шагнал областиин бүхы ажалшадые бүри ехэ, шэнэ амжалтануудта зоригжуулха байһандань этигэнэб гэбэ.

Удаа тээнь КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Куйбышевска обкомой нэгэдэхи секретарь В. Ф. Орлов үгэ хэлээ. Тиихэдээ областиин ажалай туйлалтануудые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ гүнзэгы баясхалан хүргөөд, хоёр орденто Куйбышевска областиин хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенци КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй, манай орон дотор коммунизм байгуулгын хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулха байха гэжэ найдуулба.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые угаа ехэ баяртайгаар батална.

Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө Советскэ комитет тухай

Европын арадуудай хоорондын эб найрамдал ба харилсаа холбоое бэхижүүлхэ гэжэ совет хүнүүдэй эрмэлзэдэг байһые үндэһэ болгон, Советскэ Союзай ниитын эмхинүүд Европодохи түгшүүрилтэ байдал усадхахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байнхай. Эдэ эмхинүүд дурсагдаһан зорилго туйлаха гэһэн тодорхой ябуулгануудые бүрин дэмжэнэ, энэ түбидэхи аюулгүй байдалай, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөе хүгжөөхэ хэрэгтэ ба тэмсэлдэ туһа хүргэнэ.

Эдэ совет эмхинүүд дайнда эсэргүү, эб найрамдал хүсэдэг зониие нэгэдхэлгэдэ шадаал һаа ехээр хубитаяа оруулхые оролдон, Европодохи аюулгүй байдал хамтааран хангаха хараа бодол бэелүүлхын түлөө тэмсэгшэдэй ябуулгые һайнаар залан ударидаха ябадалда туһа хүргэхөөр олониитын зургааниие манай орон дотор тогтоохо гэжэ шиидээ. Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө Советскэ комитет тиимэ зорилго дүүргэжэ шадаха байха гэжэ тэдэ эмхинүүд тоолоно.

Һаяшаг совет профсоюзуудай, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, кооперативна, научно-техническэ, соёлой эмхинүүдэй хүтэлбэрилхы зургаануудай ба СССР-эй парламентска бүлэгэй түлөөлэгшэд һанал бодолоо зүбшэлһэнэй үндэһөөр зохихо шиидхэбэри гаргаһан байна. Тэрэшэлэн Москва хотодо совет олониитын түлөөлэгшэдэй суглаа зарлаха, Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө советскэ комитет тэндэ эмхидхэн байгуулха шухала гэжэ тус эмхинүүд мүн лэ хэлсээ.

Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө Советскэ комитедые эмхидхэн байгуулагшад—совет ниитын эмхинүүд Европын бүхы гүрэнүүдэй зүблөө зарлалгые энэ түбидэхи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолоно. Совет эмхинүүд тиимэ зүблөө зарлахын түлөө, Европодо бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха үрэтэй хэмжээнүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэгшэ Европын олониитын үргэн ехэ хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадахаар бэлэн байна.

Кипрэй Республикын Президент архиепископ Макариос Москва ерэбэ

Кипрэй Республикын Президент архиепископ Макариос СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр июниин 2-то Москва ерээ.

Кипрэй ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный болон бусад хүндэтэ айлшанаа угтаба.

Ниидэлгын талмай дээрэ ябаган сэрэгшэдэй, лётчигуудай ба моряГуудай хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, Кипрэй Республикын, СССР-эй гүрэнэй гимнүүд дуулагдаа.

Архиепископ Макариос бууха байра тээшээ аэродром дээрэһээ Н. В. Подгорнотой хамта дабшаба. Айлшанай, үдэшэжэ ерэлсэһэн хүнүүдэй ябаһан үйлсэнүүдтэ Кипрэй, Советскэ Союзай гүрэнэй тугууд хиидхэгдээ.

ПАРТИ, БА АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

УЛААН-ҮДЭ

СОВЕТСКЭ РАЙОНОЙ һунгуулиин 12-дохи участогта РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой радио-хабсаргагша **Светлана Васильевна Клобуковатай** һунгагшад уулзаба.

Энэ уулзалгада городой Соведэй депутадта кандидадууд—барилгын банкые эрхилэгшэ Н. И. Смолин, Буряадай драмын театрай директор Ц. А. Балбаров, Советскэ районно Соведэй депутадта кандидадууд нүхэр В. И. Мариновский, А. К. Петчинова гэгшэд хабаадалсаба.

Үгэ хэлэһэн һунгагшад Д. Ф. Андреев, И. Н. Ларионов, Н. С. Кузнецкий гэгшэд депутадуудта кандидадуудта арад зоной этигэл найдабари харюулхыень хүсөөд, хэдэн захяануудые үгэбэ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ районно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь Ф. И. Ченкиров үгэ хэлэжэ, һунгагшадай асуудалнуудта харюусаба.

М. МЕДОВАЯ.

* * *

АВИАЗАВОД. Арба нэгэдэхи ГПТУ-гай агитпунктын Улаан булан соо хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад сугларжа, депутадта кандидадуудтаяа уулзаба. Гарнаевска һунгуулиин 25-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, авиационно заводой шэрдэгшэ **Лариса Васильевна Маханчеева,** Улаан-Үдын городской болон районно Соведүүдэй депутадууд, заводой техник **Н. И. Редчко,** Железнодорожно районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. С. Самбаров,** лаборант **А. Б. Шагдарова,** профсоюзна комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **М. И. Старков** гэгшэдтэй уулзалга үнгэргэгдөө.

Үгэ хэлэһэн инженер А. И. Татарников, цехэй ахалагша мастер Я. А. Лобанов болон бусад телефонно-автоматическа станци, шэнэ универмаг барюулха, медицинскэ эмхи зургаануудай барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ гэхэ мэтэ шухала дурадхалнуудые оруулаа.

Һүүлээрнь үгэ абаһан депутадта кандидадууд Маханчеева, Самбаров һунгагшадай захяае хараадаа абахабди гэбэ.

Ц. ХАМАЕВ.

* * *

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН. Багшанарай училищи соо хүн зон олоороо сугларба. Энэ үдэр Горьковско һунгуулиин 14-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, хүдөө ажахын институдай ректор **Ким Дмитриевич Миронов,** Улаан-Үдын городской Соведэй депутадта кандидадууд: багшанарай училищиин ород хэлэнэй багша **Цыжип Аюшеевна Цыренжапова,** техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай управлениин начальник **Иван Петрович Суетин,** Железнодорожно районно Соведэй депутадта кандидат—багшанарай училищиин һуралсалай таһагые даагша **Иван Степанович Афанасьев** гэгшэдтэй уулзалга болоһон байна.

Суглаанай түрүүлэгшэ Эльвира Ангаповна Баклаева нэн түрүүлжэ индустриально-педагогическа техникумэй багша Матвей Залопович Зильфдэ үгэ үгөө. Багшанарай училищиин директор Александр Павлович Буинов, нэгэдэхи ГПТУ-гай багша Владимир Иванович Васильев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, харанхы үйлсэнүүдые гэрэлтүүлхэ, индустриально-техническэ училищиин байра түргөөр бодхоохо, мүн тиихэдэ шиидхэгдэхэ хэдэн шухаха асуудал дурдагдаһан байна. Удаань кандидадта депутадууд Миронов, Суетин, Назимова гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр һунгагшадайнгаа эрилтэ гүйлтые анхаралдаа абаһан тухайгаа мэдүүлээ.

Д. ЦЫРЕНОВ.

АХА

Һаяхан «Улаан-Аха» колхоздо республикын Верховно Соведэй депутадта кандидат **Жамса Тулаевич Унжуевтай** уулзалга болобо.

Этигэмжэтэ нюур Андрей Дырдынов сугларагшадые кандидадай намтартай танилсуулаад, июниин 13-да болохо һунгалтын үдэр Унжуевай түлөө дуугаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэе гэжэ уряалба. Энээниие үгэ хэлэһэн нүхэд дэмжээ.

Үнинэй һунгагша, үндэр наһатай пенсионер Аюша Доржеевич Патархеев үгэ хэлэхэдээ Орлик, Хужар тосхонуудай хоорондохи харгы һайнаар заһабарилха шухала гэбэ. Аймаг доторхи харгы һайжаруулха хэрэгтэ депутадууд анхарал табидаг болог лэ гэжэ уряалаа.

Түгэсхэлдэнь үгэ хэлэхэдээ нүхэр Ж. Т. Унжуев һунгагшадайнгаа захяануудые бэелүүлхын тула оролдохоб гэжэ найдуулба. Мүн нүхэр Унжуев «50 лет Октября» колхозой гэшүүдтэй уулзаба.

В. ГАЛСАНОВ.

БАУНТ

Геологууд, алба хаагшад болон колхознигууд Багдаринай һунгуулиин 46-дахи округһоо депутадта кандидат «Заветы Ленина» колхозой оро үсхэбэрилгын бригадын бригадир **Екатерина Васильевна Мордоноватай** уулзалга хэбэ. Бүри һаяшаг «Путь к коммунизму» колхозой гэшүүдтэй уулзахаяа нүхэр Мордонова ерээ һэн. Колхозой клубаар дүүрэн зон сугларaa. Уулзалга дээрэ дархашуулай бригадир И. Н. Кокорин, пенсионер Е. П. Потемкин, түрүү малшан Б. П. Наливаев, участогай больницые даагша Е. А. Мытвеева болон бусад үгэ хэлэжэ, баян дүй дүршэлөө хододо хубаалдажа байхыень хүсэһэн, ашаа үргэдэг машинануудые олон болгохо хэрэгтэнь туһалхыень гүйһан байна.

Һүүлдэ үгэ абаһан нүхэр Мордонова һунгагшадай оруулһан эрилтэ гүйлтые һанамжадаа абаха тухайгаа мэдүүлээ.

Ц. ДОНДОКОВ.

ЗАХААМИН

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Цакирай һунгуулиин 76-дахи округһоо дэбжүүлэгдэһэн республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Ц.-Д. Б. Эрдынеев** Цакир тосхондо һунгагшадтай уулзаба.

Суглаан дээрэ этигэмжэтэ нюур, Цакирай дунда һургуулиин багша Г. Г. Санжиева, һунгагшад Д. Д. Гончиков, Б. Р. Будаев болон бусад үгэ хэлээ.

Депутадта кандидат Ц-Д. Б. Эрдынеев үндэр этигэл найдабари үзүүлһэндэнь баясхалан хүргэжэ, тэрэнииень харюулхын тула бүхы оролдолгоёо гаргахаб гэжэ мэдүүлбэ.

Б. ШОЁНОВ.

А. П. КИРИЛЕНКО, А. М. ШЕЛЕПИН, Г. И. ВОРОНОВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАБА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Ленинградай Политехническэ һунгуулиин округой предприятинуудай, эмхи зургаанууд болон организацинуудай ажалшадай хэдэн зуун түлөөлэгшэд «Октябрьский» гэжэ концертнэ ехэ зал соо сугларaa. Тус округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Андрей Павлович Кириленко эндэ һунгагшадтаяа уулзаа.

Выборгскэ талын ажалшад А. П. Кириленкые Россин Федерациин гүрэнэй засагай дээдэ зургаанда өөрынгөө түлөөлэгшөөр хоёрдохёо дэбжүүлһэн байна.

Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, А. П. Кириленко үгэ хэлээ. Һунгагшадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөөд, намда олгогдоһон этигэл найдабариие Коммунис партида, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ этигэһэн ябадал болоно гэжэ тоолоноб гээд тэрэ мэдүүлээ.

Научно-үйлэдбэриин ба үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй ашаг үрэтэй байһан тухай, юһэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ ленинградайхидай дүүргэхэ зорилгонууд тухай, шиидхэхы үүргэтэ арадай үүсхэл тухай А. П. Кириленко хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан, «Табан үдэрэй даалгабариие дүрбэн үдэр соо дүүргэхэ!» гэжэ Кировскэ заводой түрүү хүдэлмэришэд Е. И. Лебедевэй, А. А. Козловой гаргаһан гайхамшаг үүсхэлые депутадта кандидат тэмдэглэһэн байна.

Ленинградай ба областиин ажалшад манай эхэ ороной экономическа, өөрыгөө хамгаалха шадабариие саашадаашье бэхижүүлхэ гэжэ этигэжэ байһанаа А. П. Кириленко элирхэйлэн мэдүүлээ. Этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө үшөө дахин баясхалан хүргөөд, зохёон байгуулхы шэнэ амжалтануудые туйлахыень ленинградайхидта хүсөө.

Удаань нүхэр А. П. Кириленко уласхоорондын зарим асуудалнуудта тогтожо хэлээ. Дэлхэйн революционно ба коммунис хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ, социалис оронуудай нэгэдэлэй бэхижэлгэдэ КПСС-эй XXIV съездын элитэ ехэ удха шанартай байһыень тэрэ онсолон тэмдэглээ.

***

КПСС-эй Ленинградай обкомой ба горкомой бюрогой гэшүүдтэй, областной ба городой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдтэй А. П. Кириленко хөөрэлдөө. Ленинградые болон областиие үргэлжэдэнь хүгжөөхэ асуудалнууд хаража үзэгдөө.

●

КАЛИНИН. (ТАСС). Пролетарска һунгуулиин округой һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ Александр Николаевич Шелепинтэй областиин драматическа театр соо уулзаа.

Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, А. Н. Шелепин үгэ хэлээ. Тиихэдээ эндэхи һунгагшадта халуун баясхалан хүргөөд, энэ этигэл найдабариие гансахан өөртөө бэшэ, гэшүүниинь байһан Коммунис партидаа хамаадуулнаб гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ уряатайгаар мүнөөнэй һунгуулиин кампани үнгэржэ байна гээд депутадта кандидат хэлээ.

Пролетарска районой нилээд ехэ, үшөө дутамагаар хэрэглэгдэжэ байһан арга боломжонуудые тэрэ тодорхой жэшээнүүд дээрэ харуулаа. Ажалшадай олзо дээшэлүүлхэ, хэрэглэлэй ниитын фонднуудые нэмээхэ, гэр байра барилгын, худалдаа наймаа ба ниитын эдеэ хоол, хангалгын алба һайжаруулха, совет хүнүүдэй ажалай ба амаралтын эрхэ байдал һайжаруулха асуудалнуудта үгэ соонь ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

Өөртэнь этигэл найдабари үзүүлһэнэй түлөө А. Н. Шелепин үгынгөө түгэсхэлдэ һунгагшадта үшөө дахин баясхалан хүргөө, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыень, элүүр мэндэ ябахыень тэдэндэ хүсөө.

***

Партиин обкомой бюрогой гэшүүдтэй, профсоюзуудай эдэбхитэдтэй А. Н. Шелепин уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

●

ЙОШКАР-ОЛА. (ТАСС). Йошкар-Олагай һунгуулиин округой һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Россин Федерациин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Геннадий Иванович Вороновтой Мариин АССР-эй ниислэлдэ уулзаа.

Г. И. Вороновой үгэ хэлэхэдэ, сугларагшад халуунаар угтаа. Ехэ этигэл найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө һунгагшадта халуун баясхалан хүргөөд, энэ найдабаринь Коммунис партида, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедтэ хүсэдөөр хамаадана гээд депутадта кандидат хэлээ. Арадай һунгамалай уялгануудые дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб, Коммунис партиин жэнхэни хараа шугамые шууд сэхээр бэелүүлхэб гэжэ тэрэ һунгагшадые найдуулаа.

Манай орониие ойрын табан жэлэй турша соо хүгжөөхэ асари ехэ программа тухай үгэ хэлэгшэ тогтоһон байна. Наймадахи табан жэлэй түсэбые, КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдые Россин Федерациин амжалтатайгаар дүүргэһэн тухай хэлэхэдээ, энэ амжалтада Мариин автономито республикын ажалшадай ехэ туһа нэмэри оруулһые Г. И. Воронов ханангяар тэмдэглээ. Ажалай баатаршалга гаргаһан республикын түрүү хүнүүдэй нэрэнүүдые дурдаа.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ нютагай Соведүүдэй үүргэ тухай депутадта кандидат тогтожо хэлээ. Түсэбтэ табан жэлэй гол шэглэл тухай хэлэхэдээ, Россин Федерациин зорилгонууд тушаа тогтобо.

***

ЙОШКАР-ОЛАДА Г. И. Воронов полупроводниково приборнуудай, худалдаа наймаанай, машина бүтээлгын заводуудта хүрэжэ, хүдэлмэришэд болон хүтэлбэрилэгшэдтэйнь уулзаа. Партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй зүблөө үнгэргөө.

●

САРАТОВ. (ТАСС). Саратовай заводской һунгуулиин округой һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат КПСС-эй ЦК-гай секретарь Борис Николаевич Пономаревтой эндэ уулзаа.

Һунгагшадаар халуунаар угтагдан үгэ хэлэхэдээ, танай этигэл найдабариие агууехэ ленинскэ Коммунис партида бүрин зорюулнаб гэжэ Б. Н. Пономарев мэдүүлээ, гүнзэгы баясхалан хүргөө.

Манай орондо коммунизм байгуулха саашанхи программа тухай тогтоходоо, совет арад тэрэниие үргэн фронтоор бэелүүлжэ байна гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Бүгэдэ арадай хэрэгтэ саратовайхидай эрхим туһа нэмэри оруулһые тэрэ тэмдэглээ. Табан жэлэй турша соо областиин дүүргэхэ зорилгонууд тухай Б. Н. Пономарев тогтожо хэлэһэн байна.

Һунгагшадай этигэл найдабариие харюулха гээшэ коммунист байһан өөрымни уялга болоно гэжэ тоолоноб гээд үгынгөө түгэсхэлдэ депутадта кандидат мэдүүлһэн байна.

***

Саратовска областьдо байха үедөө, Энгельсовскэ районой «Новый» гэжэ совхоздо Б. Н. Пономарев хүрөө, ажахын болон районой хүдэлмэришэд ба хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭКОНОМИКОДО ХАМ ОРОЛСОНО

Социалис экономикые хүгжөөжэ, совет арадай ажабайдалые бүри түргэн һайжаруулха гээшэ манай партиин экономическа политикын гол зорилго болодог. Мүнөө арадай ажахые саашадань хүгжөөхын тула гол түлэб ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ шухала. Эндэ, нэгэдэхеэр, эрдэм, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые ажахыдаа нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ, хоёрдохёор, ажахыдаа үшөөл бии байһан, гүйсэд ашаглагдаагүй арга боломжонуудые нягтаар шэнжэлэн элирүүлхэ шухала. Энээн тухай «Үйлэдбэриин арга боломжо ашаглаха хэрэг һайжаруулха, арадай ажахыдахи алмалта арьбалалтын гурим нарипаар сахиха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэг соо тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Энэ шухала асуудал шиидхэлгэдэ ажахынуудай, промышленна предприятинуудай партийна ба профсоюзна организацинуудай онсо анхарал хандуулха тухай эрилтэ КПСС-эй XXIV съезд табяа.

Эндэ ажахын материальна болон мүнгэн нөөсые үрэ дүн ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ хүдэлмэришэдые хабаадуулха талаар партийна, профсоюзна организацинуудай хэхэ хүдэлмэриин программа тодорхойлогдоо. Тэрэ эрилтын ёһоор, партком ба рабочком партийна, профсоюзна эдэбхитэдэй, арадай хинагшадай туһаламжаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Энэнь миин лэ уряа лозунгнуудаар туйлагдахагүй. Эндэ партийна пропагандын бүхы арга хэрэглэжэ, ажалшадта хүдэлмэриин сагай хэды шэнээн үнэтэйе ойлгуулха, дааһан хэрэгтээ эзэн ёһоор хандадаг байхаар һургаха шухала болоно.

Ажахынгаа бүхы арга боломжонуудые саг соонь элирүүлжэ, олзо ехэтэйгээр ашаглаха тухай асуудал манай совхозой хүдэлмэришэд, худоо ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай урда илангаяа шангаар табигдана. Юуб гэхэдэ, манай совхоз мүнөөдөө ашаг олзотой ажахы боложо үшөөл шадаагүй байһаар. 1969 оной дүнгүүдһээ хаража үзэхэдэ, манай совхоз аяар 711 мянган түхэриг гарзатайгаар ажахын жэлээ дүүргэһэн байна. Энэ ушар ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдые нилээд бодолгото болгоо гээшэ.

Тиин 1970 оной эхээр совхозой дирекци, партком болон рабочкомой хамтын зүблөөн дээрэ ажахын үйлэдбэриие яажа гарзагүйгөөр эрхилхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Эндэ ажахынгаа үйлэдбэриие һайжаруулха, алмалта арьбалалтын гурим шангадхаха талаар дэлгэрэнгы, хэмжээн хараалагдаһан байна. Энэ хараалагдаһан хэмжээ ябуулгаяа дүүргэхын түлөө манай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлдэ нилээдгүйхэн оролдоо. Тэрэнэйнь аша үрэшье яһала ехэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ манай совхоз ороойного ургамалнуудые хуряаха, сабшалангһаа үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэһэн байна. Теэд намартаа хэмгүй ехээр хура бороогой адхарһанһаа, эртэ саһанай унаһанһаа боложо, силос дараха, таримал ногооной ургаса хуряаха түсэб дүүргэгдэагүй үлэшоо. Хэды тиибэшье, ургаса хуряахадаа, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 5,6 мянган түхэригэй хэмжээтэй олзо үлүү ехээр оруулагдаһан байгаа. Энэ манай совхозой ажалшадай алмаха арьбалха талаар хэһэн түрүүшынь алхам байгаа бшуу. Мүн партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай, тэдэнэй эдэбхитэдэй эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин үрэ дүн эндэ харагдана ха юм. Тэрэнэйл ашаар совхознай үнгэрэгшэ жэлдэ гарзаталгаяа 166,9 мянган түхэриг хүрэтэрнь хоробһол байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гараһан гарзын ехэнхинь шанар муутай һү тушааһанһаа, үбһэнэй өөрынь үнэ сэнгэй дээшэлһэнһээ болоһон байна. Теэд үбһэнэй сэн юундэ дээшэлээб? Үнгэрэгшэ жэлэй үбһэ хуряалгын үедэ олонхи бригадануудта механизаци хэрэглэгдэнгүй үлэшоо. Харин гараар хуряахада, хэнэйшье мэдэһээр, ехэ мүнгэн салин хүлһэндэ гаргагдана ха юм. Тиигэжэ 34 мянган түхэриг хиидэ гаргашалагдаа бшуу. Энэ дутагдал хараада абтажа, мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгын үедэ тэрэниие усадхаха хэмжээ ябуулганууд табигданхай.

Мүн һүнэй шанар дээшэлүүлгэдэ манай зооветмэргэжэлтэд, һаалишад ехэхэн анхаралаа хандуулна. Мүнөө жэлэй нэгэдэхи кварталай дүнгөөр болоходоо, урда жэлэйхиһээ 616 центнерээр ехэ аад, 10 түхэриг 30 мүнгөөр үнэгүй һүн абтаһан байна. Энэ багаханшье һаа, баһал амжалта бшуу.

Совхозойнгоо мал ажалые ашаг олзотой болгохын түлөө манай малшад, зооветмэргэжэлтэд яһала оролдоно. Гэбэшье малшадаймнай дунда ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд үшөөл бии. Тиимэ малшадай гэмээр, тэдэнэй даажа абаһан ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандаһанһаа боложо, эхэ малай һубайралга, хурьга, туглануудай гарзалалга үшөөл олон байһаар. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо, үнгэрэгшэ жэлдэ мал үсхэбэрилхэ, мал ажалай продукци тушааха түсэбөө дүүргээгүй үлэшообди.

Үнгэрэгшэ жэл гүрэндэ тушаагдаһан малай бэлэдхэлэй сэн дээшэлһэн байна. Тиихэдэ үхэрнүүдые олоор шахан таргалуулжа, дээгүүр сэнгээр гүрэндөө худалдаа һаа, совхознай гарзагүй гаража болохо һэн. Теэд энэ арга боломжые манай зооветмэргэжэлтэд, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүсэд анхаралдаа абаагүй байшоо. Тиин малшаднайшье шахан таргалуулха малда гүйсэд һаналаа табяагүй, тиигэжэ хонид дунда зэргээр 33,9 килограмм, үхэрнүүд — 293 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа. Эндэ ажахымнай 100 гара мянган түхэригөө алдаа ха юм. Бүхы шахан таргалуулгын гүүртын малшадһаа бараг тоотойгоор гарасалдаһан Ж. Журмитовай шахамалнууд гүрэндэ тушаагдахадаа, толгой бүринь дунда зэргээр 307 килограмм татажа, бүхы тушааһан малайнь 62 процент дундаһаа дээшэ тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаһан байна. Тиихэдэ 1 центнер мяхан 132 түхэриг 76 мүнгэтэ болоно.(совхозой сэн 102 түхэриг 20 мүнгэн). Гэбэшье эндэ центнер мяханай өөрынь сэн 157 түхэриг болошоо. Ушар юуб гэхэдэ, манай совхоздо мал шахан таргалуулгын гурим нарижуулагдаагүй байһанай гэм, үнэтэй тэжээл малда хэмһээ гадуур үгтэһэн ушар болоно бшуу. Мүнөө мал шахан таргалуулгын шэнэ гурим зохёогдожо байнхай.

Тэрэнэй ёһоор, шахамалнуу... тэнүүдэй ажалые һайжару... рэндэ 320 килограммһаа ... шэгнүүртэй тарган мал туш... лохоор зорилго табигдана.

Дээрэ дурсагдаһан үйлэдб... тагдалнуудһаа гадна, эмхи... рэгтэ дутагдалнууд ажа... үшөөл олон байһаар. Зоот... тоо бүридхэл гуримшуула... ци абалга ба тушаалгые ... дэлмэри һулаар табигданха... эрдэмтэй мэргэжэлтэд үсэ... тушаалтай хүтэлбэрилэгш... нэгэшье тусхай эрдэмтэй ... шахуу.

Эдэ бүхы дутагдалнууды... хэрэгтэ совхозой дирекци, ... болон рабочком мүнөө гол ... хандууланхай. Энэ талаар б... до бэелүүлхээр хэдэ хэд... нүүд абтаһан, экономическ... лэлгын бюрогой хүдэлмэри ... дажэ захалһан байна. Мүн ... тийна, профсоюзна, ком... эдэбхитэдэй анхарал энэл ... рюулагдана. Иигэжэ хамт... сөөр совхознай гарзаһаа гар... ониие ашаг олзотойгоор дүү... ха.

А. ОЧ...
Хэжэнгын совхозой пар...
секретариин ор...

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

БАРАНОВ Александр Михайлович, Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист, Железнодорожно һунгуулиин 12-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

МОРДОНОВА Екатерина Васильевна, Баунтын аймагай «Заветы Ленина» колхозой оро үсхэбэрилгын фермын бригадир, Багдаринай һунгуулиин 46-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БАРДОНОВ Александр Бадлаевич, КПСС-эй Буряадай обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша, Вилюйскэ һунгуулиин 88-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БЭЛИГ ШАДАБАРИИН УРГАЛТА

1954 ондо Бүхэроссин уран һайханай харалгада манай республикаһаа гушаад залуушуулай хабаадалсахаяа бэлдэжэ байһан үедэ композитор Б. Б. Ямпиловтай анха түрүүшынхеэ танилсаа бэлэйбди. Тиихэдэ Бау Базарович уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоһон байжа, программадаа оруулһан хэдэ хэдэн дуу, хатарнуудые хүгжэмэй «аа-баа» мэдэхэгүй, худхэ баазашаг хүдөөгэй артистнарай сээжэлдэн шудалха хэрэгтэ ехэ жэшээ харуулжа, оролдолго гаргажа, халуун сэдьхэлээ хандуулжа хүдэлһыень мартахын аргагүй юм.

Москва хүрэжэ ерээд, манай коллектив бүхы автономито республиканууд соогһоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн. нэгэдэхи зэргын шагналда хүртэһэн, Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй түбэй байшанда, Москвагай консерваториин П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ зал соо, СССР-эй академическэ Ехэ театрай сценэ дээрэ, мүн олохон дээдэ һургуулинуудта, предприятинуудта бэлиг шадабаряа харуулһан байна.

Бау Базарович үнэхөөрөө бэлигтэй, шадабари ехэтэй композитор. Тэрэ хадаа буряад профессиональна хүгжэмэй хүгжэн тогтонижоходо, бүри залуудаа профессор Маркиан Фроловтой хамта «үлгын» дэргэдэ байлсаһан, буряадай түрүүшын декадада хабаадалсажа, магтаал һайшаалда, орден хайрада хүртэһэн юм шуу. Тэрэ гэһээр Бау Базаровичай бэлиг шадабаринь улам хурсаар бадаран харагдажа, зохёол бүтээлнүүдынь хаана-яанагүй суурхажа эхилээ.

Оперо, балетэй театрай сценэ дээрэ нүхэр Б. Б. Ямпиловай «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ ораториие Эрхүүгэй симфоническа оркестрэй айлшалан ерэжэ наадаһые, тэрээн доторхи дуунуудые хоорой ба СССР-эй арадай артист Л. Линховоиной, мүн бусад дуушадай сэдьхэл доһолгомоор гүйсэдхэһые, сценэ дээрэ композиторай хэдэ дахин дуудуулан, нэрьемэ шангаар альга ташуулһые харагшад һанана ёһотой. Хэдэн арбаад скрипкэ, виолончельнүүдэй нэгэ доро наадаха орёо хүндэ, огсом хонгёо хүгжэм шагнажа һууһадаа, Буряад орон нютагайнгаа баян дэлгэр, гоё

һайханиие ойлгожо, халуун тэмсэлэй шэнхинээтэ, хүнхинөөтэ үе сагуудые сэдьхэлдээ оруулжа, омогорхон һуугаа һэмди. Энэ ораториин, илангаяа нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи хубинуудайнь хүгжэм тала дайдын зурагланнуудые дэлгэжэ, түрүүшээр аали номгон аялга соносоһон байхат. Харин удаадахи хубинуудынь эхилхэдээ, дабшалта-марш һүр жабхалантайгаар ханхинажа, һайн һайхан тээшэ хүн түрэлтэнэй хүсэн түгэлдэрөөр эрмэлзэһэниинь, ажамидаралай агууехэ абьяас, долгиной абхэрһэниинь, шэнхинээтэ нарһадай шэнэ аялгатайгаар шэнхинэн байһаниинь тон элихэнээр ойлгогдохо юм. Энэ оратори гүн удхатай байхаһаа гадна, симфоническа оркестрэй бүхы орёо аргые хэрэглэжэ, ирагуу һайхан буряад аялганууд дээрэ үндэһэлэн бэшэгдэнхэй, бүхэсоюзна радиогой жасада абтанхай. Иигэжэ Бау Базарович буряад симфонидо түрүүшын харгы гаргаһан, мэргэжэл шадабарингаа хүгжэжэ байһаниие гэршэлһэн байха юм.

Мүн Бау Базарович «Арюун һайхан Ангар дүүхэй» гэжэ балет, «Шэдитэ нюуса», «Гэрэл» гэжэ оперо болон бэшэшье зохёолнуудые бүтээжэ алдаршанхай. «Шэдитэ нюуса» — композиторай һүүлэй томо бүтээлнүүдэй нэгэн болоно. Энэнь арадай аман зохёолой удхаар үхибүүдтэ зорюулжа, үнэхөөрөө арадай аялгын «нюусануудые» бүрин гүйсэдөөр хэрэглэжэ шаданхай. Энээниинь Москвагай театрнууд табихаяа бэлдэжэ байнхай.

Мүн «Һайндэрэй аялга» гэһэн увертюрыень, «Хальмаг арадай зураглал» гэһэн сюитыень Бүхэсоюзна радиогой дэргэдэхи оркестр гүйсэдхэжэ, миндаһан дээрэ буулган бэшээд, бүхы Советскэ Союз дотор тараанхай.

Композиторай дуунууд бүришье олон. Олон мүртөө, тэдэнь буряад профессиональна хүгжэмэй омогорхолынь болоно. Эдэнэйнь зарим республикын конкурснуудта нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэнхэй.

Бэлигтэ композиторта эгээ түрүүлэн, Буряадай республикын шангай лауреадай нэрэ соло олгогдоо.

Нүхэр Б. Б. Ямпиловай зохёол бүтээлнүүд бүхы Советскэ Союз дотор алдаршахаһаа гадна, бусад оронуудта мэдээжэ болонхой. Тэрээнэй дуунууд, сюитэнүүд, жэшээнь, Монголой Арадай Республикада амжалтатайгаар гүйсэдхэгдэнэ, радиогоор дамжуулагдана, тэндэхи оркестрэй, МНР-эй суута дуушад Нурэвдорж, Жаргал-Сайхан болон бусадай саг үргэлжын репертуарта оронхой.

Энэ хадаа композитор Бау Ямпиловай бэлиг шадабариин улам ехээр һалбаран бэежэһые гэршэлнэ. Мүнөө үедэ Бау Базарович түлэг дундаа, абьяс ехэтэйгээр ажаллажа байнхай.

Бау Базарович ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэй шударгыгаар хабаадалсадаг. Буряадай республикын Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшээр хүдэлхэ зуураа, олохон хэмжээ ябуулгануудые үүсхэн бэелүүлдэг, ургажа ябаа залуу композиторнуудта саг үргэлжэ туһалдаг, тэдэнэй бүтээлнүүдтэ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байна.

Бау Ямпилов Буряадай республикын Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэхэл ёһоороо дэбжүүлэгдэбэ. Арад зонойнгоо үзүүлһэн этигэл найдабариие тэрэнэй һайнаар харюулха, буряад арадай соёл культура хүгжөөхэ хэрэгтэ бүри ехэ хубитаяа оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Р. ЦЫБИКОВ.

Арадай кандидадууд

НЮТАГ НУГАДАА МАГТААЛТАЙ

Малай байрын үбэр талада хашаанууд баригданхай. Досоонь наранда игааһан туглануд садхалан, собхоролдон дэбхэрэлдэнэ. «Ямар өөдэргэ, өөрэ туглануд бэ?» гэжэ тэдэниие һайхашаан хаража байтарнай:

— Сэлмэг дулаан үдэр болохо шэнжэтэй байхадань, боргожоһон туглануудаа газаа гаргаад эдеэлүүлжэ байнабди,—гээд маанадай урдаһаа угтан ерэһэн хурса шарайтай залуу эхэнэр ябууд дуугарба.

Энэмнай Дээдэ-Ивалгын фермын суута туглашан, мүнөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Цырма Базаровна гэжэ хүрэһөөр лэ танибабди.

* * *

Цырма бага наһандаа абаяа алдаад, үншэрхые яһала үзэһэн. Тиихэдээ хоёр дүүнэрээ хүл дээрэнь гаргажа, хүнэй зэргэдэ оруулхын тула эжыдээ туһалха ушартай болоо һэн. Тиин Цырма эхеэ дахаад ажал хэжэ һураһан байха. 17 хүрөөдүй гүлмэр залуу басаган ажалша хүнэй алдарта намтарай алтан хуудаһа бэшэжэ захалһан байгаа бшуу.

Мүнөө хоёр үхибүүнэй эхэ болоһон 36-тай энэ эхэнэр бүхы наһанайнгаа хахадһаа ехэнхиие хүдэлмэри хэжэ гараһан байна ха юм. Энээн тухай тэрэ өөрөө иигэжэ хэлэнэ:

— Би анхан һаалиин мал дээрэ хүдэлжэ эхилһэн байгааб. Тиихэдээ арбаад жэлдэ һаалишан ябаһан хүм. Һайрхаадшье яахаб, юрэдөө хүнэй хойно орогдоогүй һэн. Удаань, 1969 онһоо хойшо мүнөө хүрэтэр туглашан ябанаб.

Хэнэйшье мэдэһээр, нарай малые альган дээрээ бөөмэйлжэ тэнжээгээд, томо болоторнь тэжээхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Одоол үргэһэ нойроо мартаад, үдэр һүнигүй ажаллаха саг болодог...

Зүб даа, оролдолгын лэ һайгаар нарай туглануудые зургаан һаратай болоторнь тэжээжэ, томо болгоод тушаадаг байна ха юм. Арбаад жэл соо ажаллаха зуураа, арга оншо яһала олгодоо юм бэзэ. Тиибэ ябашье, үнэн сэдьхэлһээ оролдоогүй һаа, ажал хэрэг урагшатай байхагүй гэжэ мэдээжэ.

Мүнөө нүхэр Базаровагай нэгэ хашаа соонь бараг томо болоһон хорёод толгой бурууну харагдана. Тэдэнь яһала тобирнууд, бэеэ долёонхой.

— Эдэшни нёдондо декабрь соо гараһан туглануд юм. Мүнөө зургаан һаратай болоод, мэнэ һаяар тушаагдахань. Юундэб гэхэдэ, томо боломсоорнь туглануудаа илгажа, дам саашань бурууш анда тушаадаг гуримтайбди гээд Цырма маанадта ойлгуулжа үгэнэ.

— Мүнөө танай харууһанда хэды тугал байдаг бэ?

— Бүхыдөө 86 толгой. Хирэ хирэ болоод лэ, үнеэд олоороо түрэдэг. Тиимэ хадаа, туглануудай тоо ходо нэмэжэл байдаг шуу. Зүгөөр эды шэнээн олон тугал гансаараа харууһалжа хүшэ хүрэхөөр бэшэ. Тиимэһээ намда туһалдаг хүн бии. Ажалнай хүшэр, машина техникын оньһоор хэдэг юумэн гэжэ юрэдөө байхагүй. Хамаг ажалаа бар хүсөөр хэжэ гаранабди. Угайдхадаа аргал шэбхээ морёор шэрэжэ гаргаха гэхэдэ, хотон соохи зайнь уйтан хабшуу, орохо гарахын аргагүй байдаг юм.

Мүн тугалаймнай байра үни хада баригдаһан. Мүнөө хуушараад байхадаа, үбэлэй хүйтэндэ ханын заабһараар сэбдэг мүльһэн хүрэжэ, ходо нородог. Тэрэ гээшэ нарай малда ехэ хажар, муу. Эндэ заашье хайхарамжагүй байбал, туглануд хүйтэ абажа, үбдэхэнь холо бэшэ, ... бидэнэр ходо нарилан хара... хыень түргэн сэбэрлэжэ, ... рыень һэлгэжэ байдагбди.

* * *

Хорёод жэл соо колхоз, ... хамтын малай хойноһоо да... һаар Цырма Базаровна ду... даа дүтэлбэ. Энэ үе со... өөрынь ажабайдалдашье ни... лалта болоһон байха. Анха... малшан ябаһан хүн, мүнөө ... га соогоо этигэлтэй, хүн... лонхой, мүнөө республикын ... түрын дээдэ зургаанда ка... нэгэн һаналтайгаар дэбж... байна.

Үнэн шударгы ажалайнга... оло дахин шагнал, магтаалда ... һэн байха юм. Мүн тиихы... гаар нютагай Соведэй де... һунгагдаа һэн. Тиин мүнөө... ной хэрэгэй түлөө оролдож... хүн гэжэ нютагаархидынь ... найдана бшуу.

Нээрээшье Цырма Базаров... зоригто ажалаараа шалгар... зондоо хүндэтэй, магтаалтай. Тэрэ хадаа арадай ажахын ... тануудые харуулһан Бүхэсою... тавкэдэ хабаадагшаар 4 дахи... лагдаа һэн. Выставкын медал... нагдаһан, коммунис ажалай ... гай үндэр нэрэ зэргэдэ ... байна. Тээсгэн республикын ... ажахын түрүүшүүлтэй хамта ... Базаровна «Хүндэлэлэй Тэм... дендо хүртөө.

Үнэн сэхэ ажалша малша... тула Цырма Базаровна ба... ажаһууна. Нёдондо мантан ... нэ гэр бодхоожо оронхой.

— Валерий хүбүүн мүнөө ... дохи класс дүүргэбэ. Басаг... дахида һуража гараба. Ёжы... жэлдэ огородто хүдэлһэн, мү... сидэ гаранхай. Тингээд гэр... заахяа жэншэдгүй зохидоор ... байдаг. Һуудал байдалай тал... рэн тэгшэ байгдана. Энэмнай ... нис партиин, Совет гүрэнэй ... оролдолго гэжэ ойлгоод, ашы... рюулхын тулада аһан шад... ажаллажа ябагшаб,—гээд Цы... заровна хөөрөө һэн.

Вас. ГАЛДАН...

Ивалга нютаг.

СССР-эй 18 наһатай болоһон бүхы гражданинууд июниин 13-най үдэр нюусаар дуугаа үгэжэ, союзна ба автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй, нютагуудтахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудые һунгахаяа байна.

Арадай засагай зургаануудта 2 миллион үлүүтэй депутат, тэдэнтэй хамта 25 миллион эдэбхитэд тоологдоно. Ороной ажабайдалай бүхы һалбаринуудта Соведүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхын тула КПСС хэлбэришэгүй оролдодог.

Арадай засагай зургаануудые партийна организацинуудай хайшан гэжэ хүтэлбэрилдэг тухай хөөрэһэн статья АПН уншагшадтаа дурадхана.

КОММУНИСТ БА СОВЕТ

Геннадий КОЛБИН, КПСС-эй Свердловско обкомой секретарь

Свердловско областиин (Дунда-Уураал) партийна организаци Советскэ Союз доторхи томо организацинуудай нэгэн юм: эндэхи ажалшадай арбадахи хүн бүринь—коммунист.

Областиин хүн зоной 80 гаран процентнь городуудта ажаһууна. Тиимэһээ Дунда-Уураалай нютагай Соведүүдэй диилэнхи олониинь бүхы талаараа хүгжэнги индустриальна түбүүдтэ байдаг шуу. Тиимэһээ нютагай Соведүүдэй шиидхэхэ зорилгонь улам орёо болоно ха юм.

Соведүүд нютаг нютагуудта гүрэнэй засагые түлөөлжэ байхадаа, арадай ашаг туһа харадаг, ороной хүтэлбэрилхы партиин — Коммунис партиин политикые ажал ябуулгаараа бэелүүлдэг.

Парти ба Соведүүдэй хоорондохи харилсаанай гол ёһонууд үшөө 1919 ондо, РКП (б)-гэй VIII съездын баталан абаһан резолюци соо тодорхойлогдоһон байдаг. Энэ документ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Партийна коллективүүдэй ажал ябуулгые Соведүүд шэнги гүрэнэй зургаануудай ябуулгатай худхажа яашье болохогүй. ...Парти өөрынгөө шиидхэбэринүүдые Совет Конституциин үндэһөөр, совет зургаануудаар дамжуулан бэелүүлхэ ёһотой. Парти хадаа Соведүүдэй оронда хүдэлхэ бэшэ, харин тэдэниие хүтэлбэрилхэ гэжэ оролдодог».

50 гаран жэл соо шалгаран мэдэрэгдэһэн энэ гурим КПСС-эй, тэрэ тоодо партиин Свердловско областной ба городской комитедүүдэй зүгһөө Соведүүдые хүтэлбэрилхэ бүхы хүдэлмэриин эшэ үндэһэн болодог. Соведүүдэй ажал ябуулгые дабтаха бэшэ, харин арадай засагай зургаануудта түлөөлэгдэһэн коммунистнуудаар-депутадуудаар дамжуулан, политическэ хүтэлбэреэ бэелүүлхэ тухайда эндэ нэн түрүүн хэлэгдэнэ.

Миллион үлүүтэй хүн зонтой областной центр — Свердловскдо гэр байрын, соелой ба ажаһуудалай барилга улам ехээр хэгдэдэг болоо. Һүүлэй арбан жэлэй турша соо дүрбэ миллион дүрбэлжэн метр гэр байра, **59 үхибүүдэй 272 эмхи зургаан**, ажаһуудалай олон барилга ашаглалгада оруулагдаа. Шэнэ табан жэлдэ барилга улам ехээр хэгдэхэ. Городской Совет бүхы барилгануудые хүтэлбэрилнэ. Нэгэшье гэр, нэгэшье һургуули, больница тэрэнэй зүбшөөлгэгүйөөр ашаглалгада оруулагдадаггүй. Городской Совет барилга хэхэ участок заажа үгэдэг, баригдаха байшангуудай проект баталдаг, барилгын шанар шалгадаг, хүн зондо гэр байрануудые хубаадаг.

Городской Соведэй дэргэдэ депутадуудай саг үргэлжын 13 комисси эмхидхэгдэнхэй. Депутат-коммунист Валентин Хворостухин барилгын комиссиие 13-дахи жэлээ хүтэлбэрилнэ. Тэрэ барилгын трестые эрхилэгшын орлогшонь байһан юм. Тэрэнэй толгойлдог комиссида 28 депутат: инженер, техник, хүдэлмэришэн, барилгын бусад мэргэжэлтэд оролсоно. Комиссиин гэшүүд гол уялгануудаа дүүргэхэһээ гадна, сүлөө сагтаа барилганууд дээрэ ошожо, хүдэлмэриень хинадаг, дутуу дундануудаа усадхахадань туһалдаг.

Партийна органууд болон Соведүүд иихэдээ нэгэл янзын хүдэлмэри хэнэ гэһэн удхатай гү? Үгы. Партиин горком барилгын талаарнь городской Соведэй ажал ябуулгые хинаха, шэглүүлхэ зуураа, тэрэнэй ажахын хэрэгтэ хамааралсадаггүй, харин политическэ хүтэлбэри бэелүүлдэг, коммунистнууд болон партийнабэшэ барилгашадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг. Партийна организаци кадрнуудые хүмүүжүүлхэ асуудал һонирхоно. Эмхидхэхы бэлиг шадабаритай, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүдые шиидхэхы **участогуудта дурадхадаг.**

Партиин Свердловско горкомой дурадхалаар городской Совет барилгын харюусалгатай участогуудта бэрхэ инженер-коммунистнуудые дэбжүүлээ. Тиигэжэ город дотор гэр байра баридаг организациие коммунист Алексей Савинов толгойлдог болоһон байна. Тэрэ урдань промышленна барилга хэдэг «Уралмашстрой» трестын ахамад инженерээр хүдэлмэрилһэн. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй дурадхалаар ехэ ехэ гэр байрануудые бариха түрүү технологи нэбтэрүүлэгдэһэн юм. Шэнэ онол аргын ашаар барилгын хүдэлмэри түргэдхэгдэһэн байна. КПСС-эй XXIV съездын урда тээхэнэ юһэн дабхар гэрые дүрбэ һарын турша соо ашаглалгада оруулаа. Даабариин ёһоор, иимэ гэр найма һарын туршада бэлэн болохо ёһотой байгаа.

Городой барилгын организацинуудта кадрнуудые шэлэн абаха, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ тухай асуудал партиин горкомой бюро дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдээ. Горкомой һанамжа дурадхалаар, инженер-барилгашадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ курсанууд Уураалай политехническэ институдай дэргэдэ нээгдэхэ. Партиин горкомой дэргэдэ барилгын организацинуудай ажахын ба партийна хүтэлбэрилэгшэдэй хоёр жэлэй экономическа семинар эмхидхэгдээ.

Тиимэһээ эндэхи партийна организаци Совет засагай зургаануудые таһа дүүрэдэггүй, харин хүмүүжүүлхы удхатай хэмжээнүүдээрээ туһалдаг.

Партийна бүлэгүүд Соведүүдые хүтэлбэрилдэг эмхидхэлэй нэгэ гол түхэл маягынь (формо) болоно. Арадай засагай энэ зургаанда һунгагдаһан бүхы коммунистнууд партийна бүлэгүүд боложо хубаардаг. Сессинүүдэй болохоһоо урид депутадууд-коммунистнууд бүхы гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, тиигээд һайтар бодомжологдоһон шиидхэбэри баталан абтадаг. Тэрэнь сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр дурадхагдадаг. Депутат бүхэн өөрынгөө һанал бодолые хэлэхэ, үмэглэхэ эрхэтэй. Зүгөөр коммунистнуудай һайнаар, гүнзэгыгөөр бодомжолһон проект гол түлэб баталагдан абтадаг.

Тиимэһээ һунгамалнууд — депутадуудай бүлэгүүдэй гэшүүд зоной дунда хуули заршам бэелүүлхэ үүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд болодог. Иимэ бүлэгүүд гол түлэб микрорайонуудта эмхидхэн байгуулагдадаг. Свердловско городской Соведэй партийна бүлэг депутадуудай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, хүдэлмэришэн Анатолий Зыряновай тоосоое һаяхан шагнаһан байна.

Депутадуудай энэ бүлэгэй ажал ябуулгань нилээд ехэ юм. Юуб гэхэдэ, соёлой ехэ ехэ эмхи зургаануудһаа холо оршодог тосхоной 13 үйлсэ тэрээндэ ... даһан байгаа. Депутадууд ... хүн зоной дунда ходо шахуу ... хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэг, ... тическэ, научна темээр, улас... дын байдал тухай хөөрө... үнгэргэдэг. Районойнь клуб ... һайханай бүлгэмэй артистну... церт табидаг. Городой гүй... комитедэй хүдэлмэрилэгшэд ... лэ һунгагшадтайгаа уулзаж... дэй түсэбүүд, сессиин батал... шиидхэбэринүүд тухай, һунга... захянуудай, тэдэнэй дура... болон гомдолнуудай ямараа... гэгдэжэ байһан тухай мэдээ...

Соведэй партийна бүлэг ну... ряновай хүдэлмэриие һонир... халан абамаар гэжэ тоолоо. ... лэгэй дүй дүршэлые депут... бусад бүлэгүүд үргэнөөр ... абаһан байна. Тиимэһээ ... мунист-депутат хоёр онд... рюусалгатай болоно: нэгэ... һунгагшадай урда, хоёрдох... ведэй хүдэлмэриие хүтэлб... туһалдаг партийна организа... үмэнэ харюусалгатай.

Соведтэ һунгагдаһан ко... олоной дунда ябуулагдадаг х... риин дүй дүршэлгүй байбал, ... тадайнгаа уялга дүүргэхэдээ ... даг ушарнууд үзэгдэдэг гэ... хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэ ушар... тийна организаци депутат-... нистда юу, хайшан гээд ... заажа үгэхэ зэргэтэй.

Партиин зүгһөө Соведүү... дэлмэри хүтэлбэрилгын үсэ... шээнүүдые эндэ дурдабаб. ... хүдэлмэриин түхэл маягай ... һаань, манай социалис демо... улам нарижуулха, общественн... ажабайдалда Соведүүдэй ... нүлөөе бүри ехэ болгохо, Ко... цаар олгогдоһон эрхэеэ улам ... нээр эдлэхэ гэһэн эрмэлзэл ... нэгэдхэдэг байна

(АП...)

БАЯН УРГАСА ХУРЯАГДАХАЛ

Сабшалан һайжаруулха талаар республика дотор габшагай хоёр һарын соносхогдохо үедэ Бэшүүрэй совхозой нуга сабшалан уһалха дүй дүршэлтэй 23 хүнһөө бүридэһэн лугомелиоративна отряд эмхидхэһэн юм. Энэ отряд байгша ондо 1982 гектар газар уһалха түсэб даабаритай.

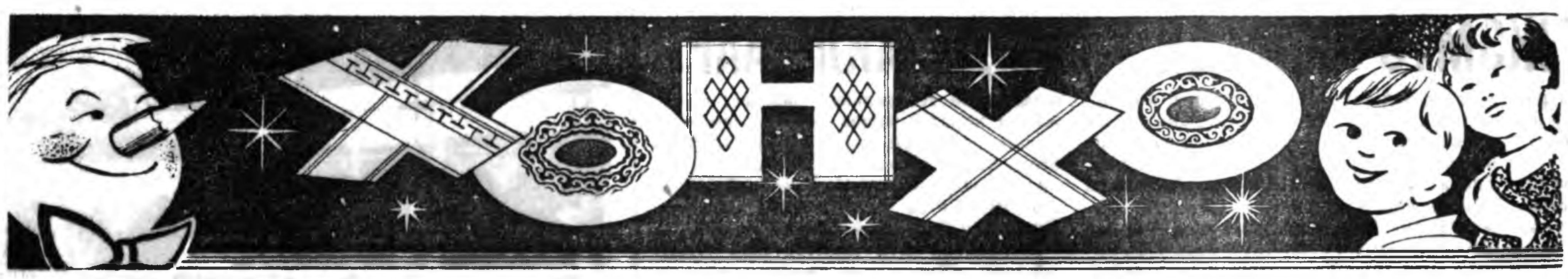
Тэдэнэр түрүүн һубаг ханаабуудаа заһажа, даажа абаһан участок дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргаһан байна. Габшагай хоёр һарын үедэ тэдэнэрэй хүсөөр 1700 гектар газар уһалагдаһан, 1650 тонно наг шэбхэ, 34 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаһан, 250 гектар сабшалан борнойлогдоһон, 665 гектар сабшалан шулуу шохойһоо сэбэрлэгдээ.

Мүнөө 800 гектар таряалангай газар уһалагдажа эхилээ. Энэ хүдэлмэри ойрын сагта дүүргэгдэхэ.

— Энэ харюусалга ехэтэй хүдэлмэридэ үнинэй луговодууд Мунко Дашиев, Бадма Доржиев, Ендон Цыбиков, Р-Доржо Жамьянов, Емельян Перелыгин гэгшэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр, оролдосо хэшээлтэйгээр ажаллана, — гэжэ совхозой мелиоратор Б. Дымбрылов хөөрэнэ.

Д. ДАМБИЕВ.

Уран зохёолдо гуурһаяа
...уршадаг һурагшадай
...спубликанска слёт хоёр-
...охи үдэрөө хүдэлжэ бай-
... Мүнөөдэрэйнгөө «Хон-
...» тэрээндэ зорюулна-
...ди.

№ 23

...ЭГҮҮРТЭ ЭДИРШҮҮЛЭЙ ...ЭРГЭН НИИДЭЛГЭ

...публикымнай бүхы һургуулинуудта буряад зохёолой кружогууд бии. Тус кружо... түрэлхи хэлэнэй ба литературын багша... хүмүүжүүлдэг, һурагшадай уран шада... һэргээжэ, шүлэг, зохёол бэшэхэдэнь гу... байна. Буряад орондоо үнинэй мэдээжэ ..., ажал хүдэлмэриин баян дүршэлтэй баг... Н. Н. Намсараев (Хэжэнгэ), Ц. Б. Бальжи... (Ивалга), Н. А. Тулусоева, С. Д. Сотни... (Түнхэн), Д. Д. Дондокова (Ярууна), Е. Д. ... (Сэлэнгэ), Б. Ш. Цыдыпцыренова ...-Шэбэр), А. Д. Доноев (Захаамин) болон ...нүхэд үхибүүдтэ түрэлхи хэлэ ба литера... ...ха гол хүдэлмэриингөө хажуугаар шүлэг, ... бэшэдэг үхибүүдтэ, уран һайханай бүлгэ... ...шүүдтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Дээрэ ...гша багшанар һургуулиингаа шабинар ... бэлигтэйшүүлыень дэмжэн ургуулха гэжэ ...сэдьхэлһээ оролдоно.

...энэ оролдолгонь дэмы талаар ошоогүй. ...улинуудай уран зохёолой кружогуудта ша...тай, яһала сүлдэрхэй ухаатай үхибүүд ха... ...жа, үндэһэн хэлэн дээрээ шүлэг, зохёол... бэшэнэ, арадай аман зохёол суглуулна. ...ликымнай һургуулинуудай олон тоото шү... үхибүүдэй дундаһаа **Нина Чойнжурова**, ... Галсанова (Барханай дунда һургуули), **Ла...** Галсанова, **Женя Раднаева** (Үльдэргын дун... һургуули), **Василий Балданов** (Аргатын дунда һургуули), **Валя Цыренова, Таня Намжилова, Валя Содбоева** (Хүшүүн-Үзүүрэй дунда һургуули), **Бадма Распутин, Жимбэ Таряшинов, Станислав Сотников** (Толтойн дунда һургуули), **Саша Бадмаев, Тамара Бадмажапова, Гарма-Ханда Тогочиева** (Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуули), **Надя Гонгорова, Надя Ёндонова** (Санагын дунда һургуули), **Мэдэг Раднаева** (Үшөөтэйн дунда һургуули) болон бусад Эхэ ороноо, түрэл нютагаа, байгаалияа магтаһан, аба эжынэрэйнгээ баатарлиг ажалые суурхуулһан шүлэгүүдые бэшэнэ.

Уран зохёолой кружогойхид зохёоһон зүйлнүүдээ һургуулиингаа ханын газетэнүүдтэ, кружогойнгоо гар бэшэгэй журналнуудта тунхаглахаһаа гадна, аймагайнгаа газетэнүүдтэ саг үргэлжэ хэблүүлжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй «Ленинэй зам», Захааминай «Ажалай туг», Ахын «Малшан», Түнхэнэй «Саян» гэдэг газетэнүүдтэ һургуулиин үхибүүдэй найруулһан зохёолнуудые ходо уншажа болоно. Һургуулиин литературна кружогойхидой бэшэһэн зохёолнууд «Буряад үнэн» газетэдэ, «Байгал» журналда мүн лэ толилогдодог. Хэжэнгын аймагай Чисаанын дунда һургуулиин, Хурамхаанай Барханай, Түнхэнэй Толтойн дунда һургуулинуудай, Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин литературна кружогуудай гэшүүдэй бэшэһэн, зохёоһон зүйлнүүд «Байгал» журналда толилогдожо, үхибүүдэй саашадаа зоригжохо талаар түлхисэ болоһон байна. Тиихэдэ Агын национальна округой Һүдэнтын һургуулиин, мүн 1-дэхи дунда һургуулиин һурагшадай оюун бэлигтэнэй зохёолнууд журналда хэблэгдээ.

Улаан бургааһан шэнгеэр ургажа ябаа эдиршүүлэй бүтээлдэ анхарал хандуулха гээшэ ёро бэшэ, ёһо мүн.

Эгээл тиимэһээ, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерство, республикын Уран зохёолшодой холбоон аймаг бүхэнэй һургуулинуудта ажаллажа байһан литературна кружогуудай эдэбхитэ гэшүүд—эдир бэшэгшэдэй слёт Улаан-Үдэ хотодо зарлаба. Энэ слёт дээрэ үхибүүдэй шүлэг болон рассказууд шэнжэлэгдэхэ, яажа зохёол бэшэгдэдэг юм гэһэн лекцинүүдые уран зохёолшод Ц. Дондокова, Ц. Бадмаев, М. Самбуев, Ц. Галанов, Ц. Дондогой уншаха юм.

Республика доторнай бэлигтэй үхибүүд олон. Уран зохёолдо шунагшадһаа гадна, эдир уран зураашад, дуушад, хүгжэмшэд, зүжэгшэд өөһэд өөһэдынгөө уран шадабарие харуулжа байдаг. Хэжэнгын дунда һургуулиин үхибүүд һургуулиин театр эмхидхэжэ, томо зүжэгүүдые табижа, аймаг соогоо нилээд суута гаража, сойдо хатарһан байха юм. Тус театрай зүжэгые республикымнай ажалшад телевиденеэр хаража, уран бэлигээрнь омогорхоһон, урмашан уярһан байха. Захааминай Санагын дунда һургуулиин шаби Валя Бадмаевагай зураһан зурагууд «Буряад үнэн» газетэдэ, «Байгал» журналда ходо толилогдодог һэн. Гэхэ мэтэ уран шадабаританиие тоолохо болоо һаа, захадань гарашагүй олон ха юм даа.

Имагтал Совет орон, эрхэ сүлөөтэ арад иигэжэ эдиршүүлэй бэлиг абьяасые һалбаруулан хүгжөөжэ, бодото мэргэжэлтэн болохоор өөдэнь үргэдэг ха юм.

Республикынгаа уран шадабарита бүхы эдиршүүлдэ зохёон байгуулхы хэрэг ажалдань үшөө ехэ амжалта хүсэнэб.

Г. ЧИМИТОВ, уран зохёолшо.

АРАДАЙ БАЙДАЛ УЛАМ ҺАЙЖАРХА!

(Юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа бодомжонууд)

Шэнэ табан жэлэй үедэ манай хүдөө нютагта хүн зоной аша туһада, тэдэнэй жаргалтай һайханаар ажаһуухын тула айхабтар ехэ мүнгэн гаргашалагдахань.

Элдэб гоё томо һургуулинууд баригдаха. Һурагшад хахад үдэрһөө хойшо һурахаяа болихо. Булта сугтаа үглөөгүүр һураад, гэртээ харидаг болохо. Манай нютагта арбан жэлэй һургуули баригдаха юм.

Электричествын хүсөөр, газаар эдеэгээ шанадаг болохобди. Амаралтын олон газарнууд, үхибүүдэй наадаха талмайнууд баригдаха.

Бишыхан гэрнүүд задалагдажа, олон дабхар ехэ байшангууд, кинотеатр, магазинууд бодохо.

Асфальт харгыгаар гоёнууд автомобиль, автобус, такси гүйлдэхэ.

Манай хүдөөдэ городойхидол адли байдалтай болохо даа!

Тома РИНЧИНОВА,
Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын найман жэлэй һургуулиин 5-дахи классай һурагша.

ТҮРЭҺЭН ГАЗАРНИ—ТАЛА
УЯНГА

Талануud... Заха хизааргүй үргэн талануud хүхэрэн манатама сэнхир униар соо дүүрэн хэбтэнэ. Талануud... Хэзээдэшье, хаанашье тандал нангин, тандал һайхан газар олохогүйлби. Үбгэ эсэгэнэрэймни тоонто нютаг — тала. Шинии зэрэлгээтэмэ үргэн нуга голоор хэдэн мянгаад жэл соо минии үбгэ эсэгэнэр адуу малаа адуулан, шинии арюун һайханиие магтажа, уянгата дуун соогоо дуулалдан ябадаг байгаал.

Хабарай хара һалхин соошье, үбэлэй шэрүүн хүйтэн шуургандашье шамһаа һайхан, шамһаа үнэтэй юун байхаб, таламни! Ямаршье аяма халуун нарата үдэр талада һэрюун аятайхан һэбшээн һэб-һаб үлеэхэдэжэ, набша ногооной арюухан аад, гашуубтар хангал тараажа байдаг.

Үглөөнэй наранай зөөлэхэн алтарма толон соо туяатан, зунай богонихон һүниин һэргэг нойрһоо һэрихэдэм, шинии үргэн дэбисхэр дээгүүр борохон талын жэргэмэл шэнхинэмэ һайхан дуугаа таталан ябанал.

Зунай хүхэрэн байһан манан соо униартан, хорхой шумуулай, аляаһа батаганын хүүсэн соо унтаандаа диилдэжэ, дуурашоод хэбтэнэ аа гү гэхээр. Үдэшын наранай эсэшэһэн юумэдэл, яаралгүйгөөр дүүрэн улаан шарайгаа холын сэнхир гүбээнүүдэй саана хоргодуулхадань, талын һэбшээн үлэ мэдэг шангаржа, ая гангын, набша ногооной үнэр улам эли болодог.

Үндэр сэсэг ногоон һүниин һэбшээндэ юуншьеб тухай һулахаһаар шэбэнэлдэн, шэнхинэлдэн гунхылдадаг.

Холын жэлнүүдэй саанаһаа дүнгинэн ерэһэн эртэ урдын зураглал нюдэндэм бодожо, бүхы һанал сэдьхэлыемни тэрэ үеын сагуудта аалиханаар урадхуулан абаашахидал гэнэ.

Үе саг... Яагаашье олон жэл үнгэрөөб даа, тэрэ гэһээр... Оршолон дэлхэйн байдал — мүнхэ эрьесэ. Тала газаршье тад ондоо болошоол. Анхандаа гансал шара хагдан халаахай хоёрһоо бэшэ юушьегүй талануud мүнөө хүүеэтэй шааяатай, тариан далайгаар хушагданхай, шэнэ үеын шэнэ дуу дуулан байнал. Хаана янагүй машина, тракторай нэрьеэн түрьеэн, залуушуулай жаргалтай дуунууд тала газарые зэдэлгэн сууряатанал.

Эмгэн буурал эхэ таламни түрэһэн үхибүүдэйнгээ иимэ баясхаланта һайхан жаргал хаража баясан, уяран, һайхан юрөөлөө хэлэн нэмжынэ бэшэ аал!

Люда БАЗАРОВА,
Хоринн дунда һургуулиин 8-дахи «А» классай һурагша.

ЛЕНИНДЭ АЛДАР СОЛО

...гша Лениндэл адляар
...ашар наһатан һурахабди.
...уехэ Лениндэ
...дар соло, алдар соло!
...уу багша Ленин
...ар жаргал олгоо.
...ата багша Лениндэ
...дар соло, алдар соло!
...ун жэлыень угтаабди.
...анай бидэнэй жаргалтай.
...уехэ Лениндэ
...дар соло, алдар соло!

Валя СОДБОЕВА,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Хүшүүн-Үзүүрэй дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагша.

СЭХИР ГОЛОЙ ЭРЬЕДЭ. Захааминай аймагай Санагын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Володя ЦЫДЕНОВЭЙ зураг.

МИИСГЭЙ БААТАР
ёгто онтохон

Нэгэтэ Миисгэй баатар ой соо халтар шара Үнэгэнтэй уулзаба.

— Миисгэй баатар, хойноо харыш, дайсан шамайе дарахаяа ябанал! — гэжэ Үнэгэн һүүлээ шарбан хэлэбэ. Миисгэй баатар хойшоо хараншьегүй, иигэжэ харюусаба:

— Минии хойно ябаһан дайсан һүүдэршье байжа болохо, али нүхэднишье байгаа аалам. Харин шинии хойно дайсан халдахаяа ябана.

Үнэгэн ехэ сошормогоор хойшоо харажархиба. Хойнонь хэншье үгы байба. Мэхэшэ Үнэгэн Миисгэйдэ мэхэлүүлһэндээ, гэдэргээшье харангүй гүйжэ арилба.

Тиимэл даа!

Жэмбэ ТАРЯШИНОВ,
Түнхэнэй аймагай Толтойн һургуулиин һурагша.

Вьетнам— минии һанаан

...тнам — минии һанаан.
...йгаа дарахыешни,
...аа һүүлдэхыешни
...һөө хүсэһөөр лэ,
минии һанаан.
...тнам — минии һанаан.
...ала, тэһэлэ шуһата дайсадаа,
...лтадаш зорюулнам дуугаа.
...тнам — минии һанаан.
...хы дэлхэй шамтай,
...тар тэмсэлдэш баяртай,
...йсадаа сохиходош урматай,
...тнам — минии һанаан.
...аа һарбайнам шамдаа.
...деэр дайсадаа дарахыеш
...лэн юрөөн үлэнэм!

Коля УЛАХАЕВ,
Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин 7-дохи классай һурагша.

АГНУУРИДА БОЛОҺОН УШАР
НАЙРУУЛГА

Намарай түрүүшын ольбон унажа, набша сэсэг шарлаба. Удангүй тэнгэреэр хара үүлэн иишэ тиишээ зөөжэ эхилбэ. Хүйтэн үглөөгүүр газаа саб сагаан хюруу унаад, газар дэлхэйе мүнгэлиг хүнжэлөөр хушажархиһан юм шэнги, наранда яларна.

Бугын дуун ойртожо эхилбэ. Ангуушадай халуун үе дүтэлөө. Байсатын хоёр бараг ангуушад—Доржо Гатаб хоёр агнуурида түхеэрнэд. Хоол хүнэһэеэ, дари туулга гэхэ мэтые, агнууриингаа хэрэгтэй зэр зэбсэгүүдые хүсэд һайн болгонод. Нэгэтэ үглөөгүүр эртэлэн бодожо, моридтоо мордожо, хада уулануудые тойрон, харгы замда галгюулбад.

Харгын муу гээшэнь хэлэхын аргагүй, ябад гээд лэ шабартай намаг үзэгдэнэ. Ангуушад нарин голнуудые гаталнад. Томо гэгшын хада ууланууд хойно хойноһоон бархайлдан, урилдаһан шэнги һубарина.

Үдэшэ орой болоһон хойно харгы замда зобоһон хоёр нүхэднай агнаха гэлсэһэн газартаа хүрэбэд. Моридһоо буужа, ашааень абаад, моридоо шүдэрлөөд, намарай хэнзэдэ табибад. Гал түлижэ, сайгаа бусалгаба. Сайнгаа бусалтар буунуудаа сэбэрлэнэ, аршанад. Сайшье бусалжа, тогооноһоо гарахаяа һанаһан юм шэнги бурьялба.

Сайгаа һүлөөд, сайлаба. Сайлажа һууха зууртаа. энэ тэрэ юумэ хөөрэлдэнэ. Доржо балай энэ газараар ябаагүй дээрэһээ нүхэрэйнгөө хөөрэхые шагнан, дуугай сайлана. Гатаб нүхэрһөө үлүү гараха һанаатай, нэмэжэ байгаад, агнаһан тухайгаа шашана. Һүүлдэнь унтабад.

Үүр сайжа байхада, дүтэхэн хэбэртэй тон шангаар бугын дуун дуулдажа эхилбэ. Нойрмог дундаа арай гэжэ бодоһон Доржо нүхэрэйнгөө гутал харанхы соо танингүй, хүлдөө түргэн углаба. Тиигээд түргэн буу дурам хоёроо абаад, нимгэн хубсаһаараа һэмээхэн газаашалба. Тэрэ нүхэртөө мэдүүлэнгүй, гансаараа буга алажа, саашань нюужархихаяа һанаа ха юм. Гатабай һэрин гэхэдэ, хажуудахи нүхэрэйнь унтари хооһон байба. Хайшаа арилшоо гээшэб? Үлгэсэдэ үлгөөтэй буугайнгаа үгые обёороод, мүн дүтэхэнэ дуулдаһан бугын дуу шагнаад, тэрэ хуу ойлгожорхибо.

Гатаб нүхэртөө хэды дураа гуташье, баабгай, шонодо гансаараа барюулшана аа гү гэжэ һанаагаа зобоод, газаашаа яаралтай гараба...

Энэ үедэ Доржо һэмээхэн маряажа, бугын байһан газарта дүтэлбэ. Харан гэһээнь, томо гэгшэ буга эбэрээрээ бүдүүн нарһанай узуууртахи холтоһо огло татан шүргөөжэ байба. Доржо ехэл болгоомжотойгоор бургааһанай саанаһаа бултайжа, бугын эгээл духа тушаа буугаа шагаагаад, шабхыень даражархиба. «Лүс» гэһэн абяан ойе сууряатуулба. Амба томо буга хэл бэлзэн байһаар, Доржо тээшэ шуумайжа ерэбэ. Доржо мэгдэжэ, гараа үргэхэдөө, бугын хоёр эбэртэ саб аһалдашаба. Буга Доржые хоёр эбэртээ дээрэ үргөөд лэ, дээшэ доошонь буулгажа байна...

Доржын ехэ гэгшээр хашхарха гэхэдэнь, дууниинь гаража үгэхэ юм бэшэ. Энэ үедэ Гатаб тэдэ хоёрой хажууда ерээд, тон ехээр маргаба: энеэдэтэйшье, аймшагтайшье байба. Үни байнгүй, бугаяа тэрэ доронь буудажархиба. Бугын тархи дороһоо Доржо бултайжа, арай шамай мүлхин гараба. Гатаб унажа бодожо байгаад, эльгэ хагаба. Энеэжэ садаад, нүхэртэеэ бугаяа үбшэбэ. Тиигээд моридоо асаржа, бугынгаа мяха ашажа, отогтоо абаашабад. Аягүй юумэндэ орошоһон Доржо шад улаан болошоод, дуугай гэшхэлнэ. Харин түлөөһэгүй гоё үзэгдэл хараһан, тиигээдшье нүхэрэйнгөө ямаршьегүй һайн үлэһэндэ баярлаһан Гатаб хүхюутэй, зугаатай ябаа бэлэй.

Аюши БАРТАЕВ,
Ахын аймагай Орлигой дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша.

РАССКАЗ
ХУЛГАЙША ХЭРМЭН

Нэгэтэ би хүгшэн эжытээ, Гарма дүүтээ ойдо жэмэс түүхэеэ гараа һэм.

Гарма ехэ һонюуша юм. Тэрэ ой соо түрүүшынхеэ ерээд ябаһан тула, хүгшэн эжы бидэ хоёрһоо мэдэхэгүй юумэеэ һураад һалнагүй.

Тиигэжэ ябатараа, гэнтэ Гарма нэгэ баабгайдал адли бархигар модо руу заажа:

— Харыт, тэрэ ямар амитан һууна6? — гэбэ.

— Алин, алин? — гэлдэжэ хүгшэн эжы бидэ хоёр модон өөдэ харабабди.

Харан гэһээмни, нэгэ хөөрхэн амитан модоной оройдо шобхойжо һууба.

— Энэш хэрмэн ха юм, — гэжэ хүгшэн эжымнай дуугарба.

Тиихэдэнь Гарма:

— Төөдэй, энэ хэрмэ барижа гэртээ абаашая, — гээдхибэ.

— Юугээ хэлэнэш, ши хайшан гэжэ энэ шолмые бариха юмши? — гэжэ төөдэй хэлэбэ...

Харин бинь:

— Нээрээшье, бариял, — гэжэ дуугараадхибаб.

Гарма бидэ хоёрой «бария, бария» гэжэ хүгшэн эжыгээ дайлаһаар байтарнай, төөдэймнай:

— Ямар хашартай юмта, барихая һанаа һаа, бариит, — гэжэ зүбшөөбэ.

Би хэрмэеэ шэдэ гэжэ Гармадаа хэлээд, өөрөө хүүртигээ тайлабаб. Гарма уһа саһан болотороо хэрмэеэ намнажа, арай гэжэ унагааба. Би түргэн гэгшээр хэрмэеэ барижа абабаб.

Гарма тэрэ хэрмэеэ намһаа абаад, малгай соогоо хэжэ, шанга гэгшээр баряад, бидэнэйнгээ хойноһоо гэшхэлбэ.

Гэртээ ерэжэ, бинь хэрмэндээ гэр дархалаад, шэнэ байра соонь оруулбаб...

Нэгэ хэды үдэрэй үнгэрхэдэ, хэрмэн мандаа дадажа, бага «зүрхэтэйшэг» болобо. Бидэ тэрэнээ байра сооһоонь гаргадаг болообди...

Уданшьегүй намар боложо, би һургуулидаа ошобоб. Нэгэтэ үглөөгүүр бодожо, гуталаа үмдэхэ гээд, пеэшэн өөдэ абиржа, дүрэнхэеэ бэдэржэ, оложо ядаад, гуталаа углаад, һургуулидаа улаан гүйдэлөөрөө ошобоб.

Үдэ багта һургуулиһаа ерэхэдэм, төөдэй:

— Ши, минии пулаад харааагүй гүш? — гэбэ.

— Үгы, хараагүйб, — гэжэ харюусабаб. Хэды үдэрэй үнгэрхэдэ, эжын пулаад, абын малгай үгы болошобо.

Нэгэтэ би шкаф дээрэһээ ном абаха гэжэ бэдэржэ байтараа, абынгаа малгай оложорхибоб. Шэрээ дээрэ гараад хараһамни, тэндэ минии дүрэнхэ, эжын, төөдэйн пулаад тэндэ байба.

Тэдэниие абахадамни, талханай бутардаһан, үрмэн гэхэ мэтэ юумэн харагдаба.

Абынгаа ажалһаа ерэхэдэ, би олоһон юумэн тухайгаа хөөрэбэб.

Аба шагнаад:

— Хэрмэмнай хуу зөөжэрхёо ха юм даа, — гэбэ.

Аба намда хэрмэн гээшэ үбэл болохоо байхада, эдеэ хоол, мүн ондоошье юумэ суглуулдаг юм гэжэ ойлгуулба...

Хойто үдэрынь би һургуулиингаа амитадай буланда хэрмэеэ абаашажа үгөө һэм.

Витя ДОРЖИЕВ,
Захааминай аймагай Санагын дунда һургуулиин 9-дэхи «В» классай һурагша.

Эрын зүрхэн

...рын хатуу зүрхэн,
...тэр сэжэдэм сохилно.
...дэни шулуундал яларан,
...эмгэй холые зорино.
...рын зүрхэн, эрын зүрхэн,
...дэб зоболонгһоо хайладаггүйл.
...рын зүрхэн, эрын зүрхэн,
...дүү гасалангһаа уярдаггүй.
...ьгэ байсын шулууһаа,
...дэри шэрэм буладһаа,
...лиг муухай дайсанһаа,
...рдүү хатуу зүрхэн юм даа.
...рын зүрхэн эрын зүрхэн,
...дэб зоболонгһоо хайладаггүй.
...рын зүрхэн, эрын зүрхэн,
...дүү гасалангһаа уярдаггүй.
...рын хатуу зүрхэтэй һаа,
...лдин дэлхэйдээ һалбарагты.
...рын хатуу зүрхэтэй һаа,
...нэ дэлхэйгээ аршалагты!

В. БАЛДАНОВ,
Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша.

ЗАЛУУ БАСАГАН
Бишыхан зүжэг

Дулма—10-дахи классай һурагша.
Сэсэг — Дулмын дүү, 9-дэхи классай һурагша.
Балма — тэдэнэй эхэ.
Долгор — Сэсэгэй нүхэр басаган. Комсомолшууд.

(Май һара. Сэсэг гэртээ унтажа хэбтэнэ. Тумбочка дээрэ хилээмэн, үһэнэй һам, элементарна алгебра хэбтэнэ. Эхэнь сайгаа аягална. Удангүй Дулма хүнэгтэй һү бараад орожо ерэнэ).

Балма: Мухаа, бодо даа, сай болоо.

Сэсэг: (Үрөөһэн нюдөө нээжэ), Хэды саг болооб?

Дулма: Бодыш, 8 боложо байна.

Сэсэг: Мүнөө амаралта һэмнай.

Дулма: Теэд танай класс Шулуутын малшадта туһалхаа ошохо һэмнай.

Сэсэг: Энэ минии хэрэг бэшэ.

Балма: Амархашье аргагүй.

Дулма: Юундэ шинии хэрэг бэшэ юм?

Сэсэг: Ганса намаар тэдэш дутахагүй.

Дулма: Мэнэ гэһээр ошо. Хамтын хэрэг гээшэ. (Гарана).

Балма: Хайшан гэхэбши? Энэ хүйхэр эгэшэшни амар заяа үзүүлхэгүй.

Сэсэг: (Бодожо хубсална, голхорһон ууртай нюдөөр эхэ тээшээ харасагаана. Үрөөһэн оймһониинь олдоногүй. Эхэнь тумбочка дороһоо оложо үгэбэ). Һэ, залхуутай.

Долгор: (Орожо ерэнэ). Сэсэг, түргэлыш, машина ябаха болоо, баран суглараад, шамайе хүлеэжэ байнабди.

Сэсэг: Үгы, би ошохогүйб, толгоймни үбдэнэ.

Балма: Эмшэндэ ошохоёо байна. Мухаа, сайлыш даа. (Долгор гаража ошоно).

Сэсэг: Залхуутай, тэрэ шэбхэ соо намайе зууралдаг гэжэ һанана гү?

Дулма: (2 хүнэг уһа бариһан орожо ерэнэ). Ошоогүй гүш? Тиимэл һэн бэлэйш. Комсомолой суглаан дээрэ шам тухай хэлсэхэ болоо ха!..

(Хүшэгэ).

Нина ШОЙНЖУРОВА,
Хурамхаанай аймагай Барханай дунда һургуулиин һурагша.

Хоринн аймагай Тохорюутта нютагай һургуулида Сэсэг Соровна Бальжинимаева багшална. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ тэрэ 1—3-дахи классуудта шэнэ программаар хэшээлнүүдые үнгэргэһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. С. Бальжинимаева хэшээлдээ.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Түрүүшын саһан

...гэгүйхэн хүйтэн шэгтэйшье
һаа,
...шөөл дулаахан амисхалтай,
...азарта бууха, үгыгөө
...индэжэ ядаһандал.
...гааханаар эрьелдэһээр,
...харба түрүүшын саһан.
...алзынгаа гоё һайханаар
...рмашуулжа нюдэ үрдингүй.
...азарай нюрууда тогтомсоороо,
...алсата хайлашахадаа
харамтай даа.

Мэдэг РАДНАЕВА,
Зэдын аймагай Үшөөтэйн дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша.

БУУРАЛ САЯНАЙ ХЭҺЭЭЛТЭ
(ОНТОХОН)

Урдын урда сагта, буурал Саянай үбэртэ нэгэ тосхон байһан юм гэхэ.

Тэрэ тосхондо нэгэ ехэ һалан хүбүүн байгаа. Тэрэ хүбүүн нюур гараа нэгэшье угаажа үзөөгүй байгаа. Һалан хүбүүн тухай Саян хада дуулажа, ехэ уурлаһан гэхэ. Саян хада гол, мүрэнүүдтэ захирба: «Һалан хүбүүнэй уһа уухаяа голдо ерэхэдэнь шэргэшэхэ!»

Нэгэтэ һалан хүбүүн уһа уухаяа дүтын голдо ошобо. Теэд голой уһан шэргэшэбэ.

Гайхаһан хүбүүн хашхаран асууба:

— Голой уһан, хайшаа шэргэшэбэш?

Гүнзэгы газар дороһоо һулахан абяан харюусаба:

— Шинии сэбэр болоогүйдэ гарахагүйб!

Гомдоһон хүбүүн дээшээ, хада өөдэ гараба. Гэнтэ тэрэ саһа харажархиба. Саһанда ошожо, ундаа харяагаад, нюур, гараа сэбэрлээд, доошоо бууба.

Голдо дүтэлэн хэлэбэ:

— Уһан, гарыш, би сэбэр болооб!

Уһан хүбүүндэ хэлэбэ:

— Энээнһээ хойшо хододоо нюур, гараа угаажа байхаш гэжэ этигэнэб.

Һалан хүбүүнэй заһарһанда Саян хада ехэ баярлаба.

Сэсэгма МУНКИНА,
Хэжэнгын дунда һургуулиин 5-дахи «А» классай һурагша.

(АПН).

ЭРХҮҮГЭЙ ХҮГЖЭМТЭ КОМЕДИ—МАНДА АЙЛШААР

Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театрай 160 хүнhөө бүридэhэн коллектив үсэгэлдэр үглөөгүүр республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэдэ гастролёор ерэбэ.

Хүршэ хотын оюун бэлигтэн мандаа айлшаар табадахияа ерээд байна. Түрүүшынь айлшалалга дайнай үеын 1942 ондо hэн. Тиихэдэ труппань 104 хүнhөө бүридэhэн байгаа.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн гүйсэhэн нёдондо жэлдэ Эрхүүгэй хүгжэмтэ комедиин театр 30 жэлэйнгээ ой тэмдэглэhэн байна. Энэ хугасаа соо театрай коллектив алишье талаараа ургаа, хүгжөө, горитой амжалташье туйлаа.

Бэлигтэй артистнар — РСФСР-эй арадай артист Н. М. Загурский, РСФСР-эй ба Коми АССР-эй габьяата артистнар В. М. Пясковская, В. Жибинов, А. Кулешов гэгшэд театрай коллективэй омогорхолынь, урдаа хараха хүнүүдынь юм.

Театрай олон артистнар, жэшээлхэдэ, Макс Шнейдерман, Евгений Васильев, Елена Волошина, Николай Хохолков, главна дирижер Евгений Потапов, дуушад Елена Кузнецова, Светлана Анкудинова гэгшэдые Улаан-Үдын ажалшад hанана бэзэ. Удаан хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоhон артистнарай хажууда залуу бэлигтэн олоороо хүдэлнэ.

Театрнуудай Бүхэсоюзна харалгада хабаадажа, хоёр дахин дипломант болоhон хүгжэмтэ комедиин Эрхүүгэй театрай коллектив Улаан-Үдын ажалшадта 16 зүжэг харуулха юм. Зүжэгүүдэйнь авторнууд схэнхидээ совет уран зохёолшод.

— Улаан-Үдынгөө харагшадтай найман жэл уулзаагүйбди. Манай театрай артистнарай шадабариин ургабашье, харагшадаймнай театральна ойлгосо, шүүмжэлхы харалга ондоо болоо юм бэзэ. Улаан-Үдээрхиндээ миил айлшалжа ерээ бэшэ, харин тэдэнэйнгээ урда тоосохомнай гээшэ, — гэжэ тус театрай директор, РСФСР-эй арадай артист Николай Матвеевич Загурский хөөрэнэ.

Айлшаднай мүн үхибүүдтэшье бэлэгтэй ерээ. «Буратинын уршагта ябадалнууд» гэhэн зүжэг тэдэндэ харуулагдахабайна. Ниислэл хотын фабрика, завод, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдтэй, мүн үхибүүдэй саад болон талмай дээгүүр творческо уулзалга үнгэргэхэ юм.

Эрхүүhээ ерэhэн хүндэтэ айлшадаа ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд, ород, буряад драмтеатрнуудай артистнар, хүгжэмэй училищиин студентнэр хани халуунаар угтаhан байна.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЛЕНИНГРАД: «Польшодо бүтээгдээ» гэhэн выставкэ эндэ hаяхан нээгдэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэдэ табигдаhан Польшын шэнэ техникэхаруулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭДЭЙ ХУРАЛДААН

Залуу эрдэмтэдэй тоо республика доторнай hүүлэй үедэ яhала олон болоо. 350 гаран эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмэй 50 гаран кандидат республикымнай комсомолой ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Залуушуулай дунда социологическа шэнжэлэл хэхэ хүдэлмэридэ, студентнүүдэй научна конференци болон зүбшэн хэлсэлгэнүүдтэ эрдэмтэд олоороо хабаадалсажа, тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг, өөhэдынгөө хүдэлмэриин дүршэлтэй танилсуулдаг юм.

Саашадаа эрдэмтэдэй научна хүдэлмэриие урмашуулхын, залуу эрдэмтэдые элирүүлхын тула ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой бюро комсомолой эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар залуу эрдэмтэдэй түрүүшын конференци үнгэргэхэ гэhэн тогтоол абаба.

Манай Эхэ ороной техническэ, экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ эрдэмэй үүргын тон ехэ байhан тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэ hэн. Тиимэhээ «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёhoop ниитын науканuудтахи эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ тухай» гэhэн темэ залуу эрдэмтэдэй конференци дээрэ табигдахань гээшэ.

Тус конференци дээрэ табан секци хүдэлмэрилхэ. Элдэб асуудалнуудаар тэндэнь зүбшэн хэлсэлгэ болохо юм.

Республикымнай мэдээжэ эрдэмтэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаха байна.

Конференци хоёр үдэр — июниин 4—5-да үргэлжэлхэ. Политгэгээрэлэй байшангай ехэ зал соо үглөөнэй 10 часhаа конференци хүдэлмэреэ эхилхэ.

Ниитын науканuудаар үнгэргэгдэхэ залуу эрдэмтэдэй түрүүшын конференцидэ хабаадаха дуратайшуулые Буряадай комсомолой обкомой дэргэдэхи залуу эрдэмтэдэй совет урина.

Д. ХАЛТАГАРОВ.

ИЛАЛТА ТУЙЛАХА ЭГЭРШЭГҮЙ ХҮСЭЛ

Урда Вьетнамай Республикын байгуулагдаhан ушар тэмсэжэ байгаа вьетнам арадай шухала илалта болоhон юм. Мүнөө республикынгаа хоёрдохи жэлэй ойе Урда Вьетнамай арад зон тэмдэглэжэ байна. Урда Вьетнамай бүхы газар нютагуудай түлөөлэгшэд Арадай түлөөлэгшэдэй конгрессэ 1969 оной июниин эхеэр сугларжа, Урда Вьетнамай Республикын байгуулагдаhан тухай баярай оршон байдалда соносхоhон, саг зуурын Революционно правительство байгуулаа бэлэй. Энэнь Урда Вьетнамдахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтын шэнэ шатые харуулhан, үнэхөөрөө түүхэтэ ушар болоhон байна.

Эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалай түлөө, тэрэниие американ интервентнүүдhээ, Сайгоной урбаhан засагаархидhаа сүлөөлхын түлөө, өөрынгөө газарай эзэн байха эрхын түлөө тэмсэгшэ Урда Вьетнамай улад зон Национальна сүлөөрэлгын фронтын, Урда Вьетнамай Республикын ВРП-гэй хүтэлбэрээр үнгэрөөшэ хоёр жэлэй турша соо ехэ амжалтануудые туйлаа.

«Азиадуудые азиадуудайнь гараар алуулха» гэдэг дайн байлдаае вьетнам шэнжэтэй болгохо гэhэн политика Индохитадта США-гай бэелүүлдэг хараа бодолой үндэhэ hуурин болоно. Интервентнүүд, тэдэнэй туhамаршад энэ политика бэелүүлхэдээ хүдөө нютагуудта «амгалан байдал тогтоохо», городуудтахи «оршон байдалые тогтууритай болгохо» түсэб гэдэгээр халхабша хээд, Урда Вьетнамай хүн зондо эсэргүү хэhээлтэ мүрдэлгээ шангадхана. Гэбэшье Урда Вьетнамай патриодуудай тэсэбэри болон эрэлхэг зоригоор тэдэ түсэбүүдынь буруу hүргэгдэнэ. Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэhэн районууд улам олон боложо байhаар. Сүлөөлэлгэ гэжэ хэблэлэй агентствын hаяхан дамжуулhан мэдээнэй ёhoop, 1969 оной эхинhээ хойшо үшөө гурбан миллион үлүүтэй хүн зонтой 3.600 hуурин газар сүлөөлэгдэhэн байха юм.

Городой хүн зоной хүдэлөөн нилээд эдэбхитэй болоо. «Арадай эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй фронт», «Ажамидаран hууха эрхын түлөө эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн», «Түрмэнүүд доторхи гурим зөөлэрүүлхын түлөө тэмсэхэ комитет» гэхэ зэргын хэдэн олон ниитын шэнэ эмхинүүд байгуулагдаа. Тэдэнь городуудай элдэб ажалтай хүн зониие, тэрэ тоодо hаяхан болотор эдэбхитэй ябуулгануудта хабаададаггүй байhан бүлэгүүдые нэгэдүүлнэ.

Американ ээрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн бодоhон Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэдэг сохилтонууд Лаосой, Камбоджын патриотическа хүсэнүүдэй ябуулгануудтай улам нягтаар холбогдон тааруулагдадаг болоjо байнхай. Индохитадай арадууд империализмда эсэргүү тэмсэлээ нэгэдэмэл фронтоор ябуулжа, интервентнүүд болон тэдэнэй туhамаршадые хамтааран hамна зада сохино.

Арадай революционно комитедүүд мүнөө 44 провинцида, 6 городто, 182 округто, 1.500 гаран тосхондо байгуулагданхай. Экономико, гэгээрэл, соёл хүгжөөхэ, элүүрые хамгаалга hайжаруулха зорилгоор үнгэрhэн хоёр жэлэй турша соо арадай-революционно засагай зургаанууд ехэ хүдэлмэри хээ. Сүлөөлэгдэhэн олон районой үхибүүдэй 90-hээ 100 хүрэтэр процентнь hургуулинуудта ябана. hургуулинуудай тоо олон болоjол байдаг. Олонхи уездэ өөhэдын госпитальнууд гү, али больницанууд бии. Врачнууд болон бусад медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэн гаргадаг, хүн зондо медицинскэ туhаламжа нилээд hайнаар үзүүлэгдэдэг болоо.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын уласхоорондын нэрэ хүндэ улам ехэ болоно. РЮВ-эй ВРП-е 27 гүрэн мэдэржэ, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа холбоо байгуулаа. Урда Вьетнамай патриодуудай 200 шахуу делегаци үнгэрhэн хоёр жэлэй турша соо элдэб оронуудта ошожо, эб найрамдалай тала баригшадай уласхоорондын, нютагуудай, национальна съезднүүд болон конференцинүүдтэ хабаадаа.

Вьетнамай ба Индохитадай бусад оронуудай арадуудай үнэн зүб, баатарлиг хэрэгүүдые Советскэ Союз дэмжэн талархадаг байгаа, саашадаашье эдэбхитэйгээр дэмжэхэ. Тэмсэжэ байгаа Вьетнамтай, Лаос болон Камбоджотой бүхы совет хүнүүдэй бата хани барисаатай, дайшалхы ёhoop hанал нэгэдэнхэй байhан тухай КПСС-эй XXIV съезд мэдүүлээ, тэдэнэй үнэн зүб хэрэгэй илан мандаха байhанда лаб этигэжэ байhанаа элирхэйлээ.

В. ХАРЬКОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

НАЙМАН ЖЭ[Л] ТУhАЛhААР

Яруунын аймагай Исэнги[н] совхоздо Улаан-Үдын Ленинэй [...]денто ЛВРЗ-гэй уран hайха[н] коллектив hаяхан ерэбэ.

Хүдөө нютаг Исэнгын, Ула[ан-]Үдын хүдэлмэришэдэй дунда [...] ёhоной нүхэсэл байгуулагда[...] 8-дахи жэлээ хүгжэжэ байна. [...]водой жолоошон Р. Н. Гомбоев [...]дэлмэришэдые Улаан-Үдэhө[ө] Исэнгэ хүрэтэр жэл бүри шэрэ[...]

Арбан долоон хүнhөө бүридэ[hэн] бүлэг исэнгынхидтэ hонирхол[той] концерт харуулба.

ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй [...]дэлмэришэн Владимир Агафо[нов] мүнөө үеын арадай дуунуудые [...] hайханаар гүйсэдхөө. Т. Гриш[ин], В. Щукин, Ю. Ушаков гэгш[эд] элдэб янзын хатар наадажа, [ха]рагшадай нэрьемэ альга таша[...]гаар үдэшэгдэhэн байна.

Айлшад гансал хатар, наада [ха]руулаад бусадаггүй. Хүдэлмэри[...] халуун хаhын үедэ хабархама е[хэ] туhа хүргэдэг заншалтай. Завод[ой] хүдэлмэришэдые зундаа сабшал[ан] дээрэ, хабартаа — поли дээр[э] үбэлдөө — хониной түл аба[...] байhан газарта заатагүй хара[...] Иигэжэ шефүүд жэл бүри хүд[өө] нютагай ажалшадта ёhотойл ту[hа] хүргэнэ.

Ж. ДОРЖИЕВ.

Ярууна.

ШЭНЭ ФИЛЬМҮҮД

Улаан-Үдэ хото болон хүдөө нютагуудай кинотеатр, клубуудта июнь соо табигдахаар уран hайханай шэнэ кинофильмнүүд абтажа, республикын колхоз, совхозууд болон предприятинуудта эльгээгдэбэ. Тэдэнэй нэгэн — «Мосфильмын» киностудида зохёогдоhон **«Белорусский вокзал»** гэhэн уран hайханай фильм болоно. Тус фильмын сценарииие Вадим Трунин бэшэhэн, режиссер Андрей Смирнов экран дээрэ гаргаhан байна.

Фильм дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн соогуур айхабтар ехэ бэрхэшээл дабажа гараhан манай үеын хүнүүд тухай үнэншэмэ зүбөөр харуулагдана. Фильмын гол рольнуудта кино харагшадай үнинэй мэдэхэ болоhон артистнууд Анатолий Папанов, Евгений Леонов, Всеволод Сафонов, Нина Ургант, Алексей Глазырин гэгшэд наадана.

Нүгөөдэнь—үргэн экран дээрэ харуулагдаха, хоёр серитэй **«Бег»** гэhэн уран hайханай үнгэтэ фильм болоно. Тус фильм уран зохёолшо Михаил Булгаковай «Бег» гэhэн зүжэг ба бусад зохёолнууд соохоонь абтажа, «Мосфильмын» киностудяар гаргагдаба. Фильмын геройнууд — революциин дүлэн соогуур хамагдажа хаягдаhан сагаантанай сэрэгүүд, мүн шэнэ сагай түүхэ харуулhан hонирхолтой үйлэнүүд кино харагшадай урдуур үнгэрнэ. Артистнууд Людмила Савельева, Алексей Баталов, Михаил Ульянов, Евгений Евстигнеев, Владимир Заманский болон бусад өөhэд өөhэдынгөө рольнуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Спорт, спорт, спорт! Совет спортсменүүдэй ажабайдал, тэдэнэй ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ лажа хабаадажа, ямар амжалта туйлажа ерэдэг тухайдань зорюулагдаhан уран hайханай фильм «Мосфильмын» киностуди зохёожо гаргаба.

«Ленфильмын» киностудида зохёогдоhон **«Семь невест ефрейтора Збруева»** гэhэн уран hайханай кинокартина hонирхожо харамаар.

Георгий Мдиваниин сценаряар «Мосфильмын» киностудиин табиhан **«Посланники вечности»** гэhэн фильм дотор 1917 оной октябрь hарада Агуу Ехэ Октябриин социалис революциин илаhан тухай харуулагдана. Фильмын гол рольнуудта—В. И. Ленинии артист Юрий Каюров, тайжа Оленскиие РСФСР-эй арадай артист Иван Лапиков болон бусад гүйсэдхэhэн байна.

Тэрэшэлэн июнь hарада КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэри харуулhан кинохроникын тусхай буулгабари республикын нютаг бүхэндэ харуулагдажа эхилбэ.

Энээнhээ гадна, буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаhан **«С дипломом дружбы»**, **«Так мужают мальчишки»** гэhэн кинофильмнүүд харуулагдажа эхилээ. Мүн **«Мир в этот день»**, **«Бронзовый солдат»**, **«Чайковскому посвящается»** гэhэн кинокартинанууд энэ hарада харуулагдахань.

ХИЛЫН СААНАhАА

КПЧ-гэй XIV съездын Директивэнүүд

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табадахи табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд толилогдоо. Тэрэниие КПЧ-гэй XIV съезд баталан абаhан байгаа. Республикын экономикые саашаданъ хүгжөөн бэхижүүлгэдэ шэнэ түсэбтэ табан жэл горитойхон шата болоjо үгэхэ гээд документ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. ЧССР-эй ба бусад социалис оронуудай, түрүүшын ээлжээндэ, Советскэ Союзай экономикые нэгэдүүлгээр шэнэ алхам хэгдэхэ.

Табадахи түсэбтэ табан жэлдэ национальна доходые 28 тухай процентээр нэмээхэ гэжэ Директивэнүүдээр хараалагданхай. Мүн промышленна үйлэдбэриин хэмжээн орон дотор 34—36 процентээр нэмэхэ, промышленностьда ажалай бүтээсэ 30—32 процентээр дээшэлхэ. Арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргалга нилээд түргэдхэгдэхэ, хүн зоной бодото олзо горитойгоор дээшэлхэ.

Зоригжуулхы үзэл суртал

Г. ДАНЕЛИУСЭЙ ХӨӨРӨӨН

БАРУУН БЕРЛИН. ТАСС-ай корр. Е. Башмачников иигэжэ дамжуулна: Уласхоорондын оршомдо эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлгэдэ КПСС-эй XXIV съезд угаа ехэ нүлөө үзүүлээ гээд Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин түрүүлэгшэ Герхард Данелиус ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Эб найрамдалай программые КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо Л. И. Брежнев найруулhан байна. Тус программа империализмда эсэргүүсэн бүхы түрүү хүсэнүүдэй хэдэг тэмсэлдэ шэнэ шухала эршэ оруулаа гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Энэ хадаа аюулгүйн асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлахын түлөө, СССР ба ПНР-тэй ФРГ-гэй договорые эсэслэн баталхын түлөө, Европодохи эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай аша туhада тааруугаар Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулхын түлөө хүдэлөөнэй улам ургажа байhанhаа харагдана.

КПСС-эй XXIV съездын үзэл сурталые манай парти үргэнөөр тайлбарилна гээд Г. Данелиус хэлээ. Съездтэй холбоотой асуудалнуудые партиин правлениин VIII пленум тусгаар зүбшэн хэлсэжэ, бодото хэмжээ ябуулгануудай программые хараалаа. Съездын материалнуудай суглуулбариие правлени хэблэн гаргаа. КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэритэй холбоотой асуудалнууд, тусхайлбал, баруунай ба зүүнэй оппортунизмда эсэргүү тэмсэлдэ тэрэнэй ямар удха шанартай байhаниинь партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байха юм.

Буржуазна үзэл түрихэ зорилгоор хүдэлмэришэд ба hурагша залуушуулай дунда социалис суртал дэлгэрүүлхэдээ, КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые бидэнэр үргэнөөр хэрэглэдэг байнабди. Социал-демократиин үзэлые хэрэглэн, буржуазин хори гаран жэлэй турша соо хүдэлмэришэн ангида нүлөөлжэ байhан манай городто съездын материалнуудые тайлбарилга ехэ удха шанартай. Советскэ Союз гол ехэ социалис гүрэн, КПСС—уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй манлай болоно гэжэ городой хүдэлмэришэн ангида, үргэн олон зондо харуулхые бидэнэр эрмэлзэнэбди. КПСС-эй XXIV съездын удха шанарые согсолоh шэнжэлhэнэй ашаар партиин зэргэ бэхижэн ургаа гээд Данелиус тэмдэглээ.

Занана, доромжолно

ГАВАНА. (ТАСС). Бүхы оронуудта хамаатай уhан соо США-гай эрьеын харуулай майн 26-да хуули бусаар бариhан Кубын найман загаhашадай дүрбыень буруушаалгын хэгдэhэн дээрэhээ США-гай засагаархид сүлөөлхэ баатай болоо. Загаhашад Кубын загаhа барилгын суднануудай нэгэндэ дамжуулагдаа. Американ Ки-Уэст городой түрмэ соо доромжолуулhан тухайгаа тэдэнэр хөөрөө. Түрмыц захиргаан морягуудые элитээр занаха, айлгаха hэдэлгэнүүдые хэhэн байна.

Американ түрмэдэ үшөөл hуужа байhан загаhашадые сүлөөлхын түлөө кампани Кубада үргэлжэлүүлэгдэhээр. Американ энэ шэнэ хорото ябуулгада эсэргүү буруушаалгын митингнүүд, демонстрацинууд орон дотор болоно.

ТАЛАРХАЛГЫН МИТИНГ ХАНОЙДО БОЛОБО

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ, ДРВ-гэй президент Тон Дык Тхангай уралаар Лаосой Патриотическа фронтын (ПФЛ) ЦК-гай түрүүлэгшэ принц Суфанувонг түрүүтэй лаос арадай делегаци майн 24-hөө 30 хүрэтэр ДРВ-дэ хани ёhoop аяншалаа.

Вьетнам-лаосой хани барисаанай митинг Ханойдо майн 25-да болоjо, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг, принц Суфанувонг тэрээн дээрэ үгэ хэлээ.

Лаосто амгалан ёhоной гуримшуулга хэхэ зорилгоор ПФЛ-эй энэ оной майн 12-то оруулhан дурадхалнуудые вьетнам арад, ДРВ-гэй правительство бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ, Лаостохи ээрхэг түримхэй ябуулгаяа США-гай болюулха тухай шанга эрилтэнүүдые хэнэ гээд Фам Ван Донг онсолон тэмдэглээ.

Ороноо абархын түлөө, социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ вьетнам арадай туйлаhан илалтануудые ПФЛ-эй ЦК-гай түрүүлэгшэ принц Суфанувонг лаос арадай зүгhөө ехээр hайшаагаа. Хамтынгаа дайсан—американ империализмда эсэргүү тэмсэлдэ Вьетнамай болон Камбоджын аха дүү арадуудтай дайшалхы талархалаа бэхижүүлхээр Лаосой арадай шиидэнги байhые тэрэ лаблаа.

Зэрлиг муухай дайн байлдаан

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Лаосые американ агаарай дээрмэшэдэй зэрлигээр бомбодолгоhоо уламжалан энэ ороной арад тон ехээр ядаран зобоно. Энээниие гэршэлhэн шэнэ шэнэ баримтанууд американ хэблэлдэ гаражал байдаг. Вьетнамhаа хойшоо 20 мильдэ байдаг Баннанг hууринhаа өөрынгөө корреспондентын эльгээhэн репортажые «Вашингтон пост» газетэ толилоо. Американ авиациин доботолгоhоо зайсахын тулада Домбонуудай нугаhаа зугадан гараhан хүнүүд энэ тосхондо ажаhуудаг.

«Американ лётчигууд хүнүүдэй ябахые обёорон харахадаа, тон доогуур ниидэжэ, тэдэниие ямаршье илгаагүйгөөр доботложо ородог байгаа... Олон гэрнүүд усадхагдаа, бидэнэр бүхы юумэеэ орхёод, гаража ошохо баатай болообди» гээд нютагаа уриагшад мэдүүлнэ.

«Энэ районие правительствын гарта байлгаха hэдэлгэ урагшагүйгөөр хэхэдээ» США-гай авиаци Домбонуудай нугаhаа хэдэн арбаад мянган хүниие намнан гаргаа гээд американ тусхай тушаалта хүнүүд мэдүүлнэ гэжэ «Вашингтон пост» бэшэнэ.

Лаосто американ авиациин эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ байhан үнгэрэгшэ hарын эхеэр гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин заседани дээрэ элишэлэгдэhэн байха юм. США 30 тонно хүрэтэр бомбонуудые тээдэг «В-52» гэдэг угаа томо самолёдуудые hүүлшын хоёр жэлэй турша соо тэндэ хэрэглээ гэжэ комиссиин гэшүүдэй үмэнэ үгэ хэлэhэн гүрэнэй департаментын дээгүүр тушаалта түшэмэд мэдэрhэн байха юм.

hэшхэлгүй муухай алалга хюдалга

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. А. Бобиков иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамда американ сэрэгэйхидэй хэhэн шэнэ шэнэ гэмтэ ябуулганууд мэдээжэ болоно. Урда Вьетнамай Бонгсон тосхоной ямаршье хамгаалгагүй 40 эхэнэр болон үхибүүдые 1968 оной сентябрьда США-гай солдадуудай алаhан хюдаhан тухай мэдээнүүд хэблэлдэ гараа.

Тосхоной энгэй хүн зониие алаха хюдаха үедэ байлсаhан урдын сэрэгэй алба хэгшэ У. Мархоун Вьетнамда США-гай хэhэн сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ талаар гражданска комитедтэ иигэжэ мэдүүлээ. Эхэнэрнүүд ба үхибүүдые 173-дахи парашютно-десантна бригадын 503-дахи пехотно полкын 2-дохи батальоной составта ородог ротын солдадууд «хоёр минутын турша соо буудажа алаа». Энэ хэлэhыень тиихэ үедэ тус бригадын главна инспектор байhан подполковник А. Герберт лаблан гэршэлhэн байна.

Биньдинь провинциин газар дээрэ, Бонгсон тосхондо дүтэшэг американ десантын буулгагдаhанай hүүлээр хэдэхэн часай үнгэрhэн хойно алалга хюдалгын хэгдэhэн газарта Мархоун ерэhэн байха юм.

Десантнигуудта хэншье эсэргүүсээгүй, юуб гэхэдэ, тосхондо «зэбсэгтэй дайсан» үгы байгаа бшуу. Эндэ имагтал эхэнэрнүүд, үхибүүд үлэhэн байгаа.

«Алалгын» эхилхэдэ би радиостанцинуудые заhабарилжа байгааб» гээд Мархоун хэлээ. Буугай hүрэхын замхаhанай hүүлээр тэрэ «бүхы энгэй хүнүүдэй алуулханхай байhые харааhан байна».

Энэ ушар тухай дээдэ зэргын начальнигуудта Мархоунай дуулгаха гэхэдэнь офицернүүдэй нэгэн тэрэниие хэhээхэбди гэжэ занаhан байгаа.

Эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө Индиин ажалшадай манифестаци

ДЕЛИ. ТАСС-ай корр. В. Матяш иигэжэ дамжуулна: Ажамидаран hууха эрхын, ажалшадай аша туhын түлөө, эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй үдэрые Индиин ажалшан зон июниин 1-дэ тэмдэглээ. Демократиин ба дэбжэлтын хүсэнүүдэй илалтын түлөө, социальна болон экономическа ёhотойл шэнэдхэлгэнүүдые хэхын түлөө, Индиин амгалан ёhоной, бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гадаадын политикые бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ уряатайгаар ороной хэдэн мянган хүдэлмэришэд, алба хаагшад, интеллигенциин, ниитын демократическа организацинуудай түлөөлэгшэд Делиин, Калькуттын, Мадрасай, Бомбейн болон промышленна бусад томо центрнүүдэй үйлсэнүүдтэ Индиин Компартиин уряагаар гараhан байна.

Делидэ ажалшадай митинг болоjо, олон хүн хабаадаа. Удаань демонстрантнуудай колоннонууд ороной премьер-министрэй хүдэлдэг байшан тээшэ ошоо. «Индиин национальна нэгэдэлые бэхижүүлхэ», «Газарые газаргүйшүүлдэ дамжуулан үгэхэ», «Хүдэлмэригүйшүүлые ажалтай болгохо», «Хариин банкнуудые, нефтиин компанинуудые, плантацинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха», «Социалис оронуудтай холбоогоо бэхижүүлхын түлөө» гэhэн үгэнүүдтэй транспарантнуудые манифестацида хабаадагшад барижа ябаа.

Бэеэ даанхай Индиин шухала эрмэлзэлгэнүүдтэ тааруу демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ эрилтэнүүд Индиин правительствые толгойлогшодо демонстрацида хабаадагшадай барюулhан бэшэг соо хэгдэhэн байна.

Москвагай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театрай коллектив Анатолий Софроновой «Лабиринт» гэжэ зүжэг hаяхан табиба. Энэ зүжэг соо вьетнам арадай баатарлиг тэмсэл тухай хэлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй нэгэ сценэ. Джоной рольдо артист А. Л. Ковалёв, Робертын рольдо артист В. Ф. Речман (баруун таладань).

ТАСС-ай фотохронико.

ЭНХИР ЭКРАН

19.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильмнүүд. 19.30 — «Тэдэниие мүнөө нэрлэжэ болохо» гэжэ киноочерк. 19.50 — концерт. 20.20 — хүдөөгэй час. 21.20 — Шэнэ hонин. 21.40 — «Фитиль» гэжэ сатирын журнал. 21.50—Телереклама. 21.55 — «Ара талдамнай Москва» гэжэ уран hайханай фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhoop мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай ба Захааминай аймагуудта бороон орохо. Баруун урда зүгhөө шангашагаар hалхилха. Байгал шадарай ба Баунтын аймагуудта 20—25, бусад нютагуудта 25—30, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 8—10, үдэрынь 28—30 градус дулаан болохо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Республикын ажалшадай социалис [...] үялганууд» гэhэн түрүү бэшэг. [Бу]ряадай АССР-эй Министрнүүдэй [...]ведтэ. hунгалтада зорюулагдаhан [ма]териалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Бэлшэ[...] зүбөөр хэрэглэхэ» гэhэн Т. Бой[...]вой статья. А. Куклинай очерк. [Ре]дакцида ерэhэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаhанда: «hурга[...]шадай захяае дүүргэхын түлөө» [гэ]hэн К. Жалсараевай статья. В. Н[и]колаевай «Кадрнуудта — үдэр [бү]риин анхарал» гэжэ статья. Хи[лын] саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээ[н]нүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Үсэгэ[ль]дэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэ[hэн] ниитэ гаршаг доро нютаг нюта[гай] hонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры в школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-03487. Заказ № 971.